

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PROGRAM ZACHÁZENÍ S ODSOUZENÝMI
VE VĚZNICI PLZEŇ SE ZAMĚŘENÍM
NA VOLNOČASOVÉ AKTIVITY**

Autor práce: Nikola Hásová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Milan Kocík, MBA

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2024

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Nikola Hášová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Program zacházení s odsouzenými ve Věznici Plzeň se zaměřením na volnočasové aktivity

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Programme of the Treatment with Convicts in Pilsener Prison with a Focus on Leisure Time Activities

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): JUDr. Milan Kocík, MBA

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): říjen 2023

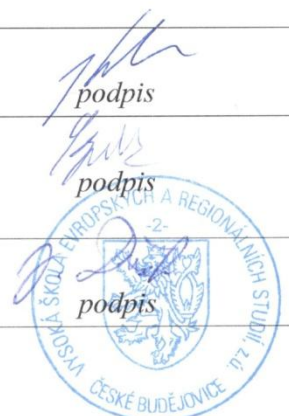
Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem je komplexně charakterizovat problematiku tvorby programu zacházení s osobami ve výkonu trestu odnětí svobody z hlediska právního, ekonomického, personálního a logistického. Dílčím cílem práce bude zhodnotit vhodnost a účelnost programu zacházení ve Věznici Plzeň a případně navrhnout vlastní řešení pro zefektivnění programu zacházení.

Student: Nikola Hášová, DiS.	24.11.2023 datum	 podpis
Vedoucí práce: JUDr. Milan Kocík, MBA	24.11.2023 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	11.12.2023 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	13.12.2023 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	18.12.2023 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Milanovi Kocíkovi, MBA, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

HÁSOVÁ, N. *Program zacházení s odsouzenými ve Věznici Plzeň se zaměřením na volnočasové aktivity: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2024. 89 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Milan Kocík, MBA

Klíčová slova: odsouzený, program zacházení, věznice, volnočasové aktivity, výkon trestu odnětí svobody

Bakalářská práce se zabývá problematikou programu zacházení s odsouzenými ve Věznici Plzeň se zaměřením na volnočasové aktivity. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část seznamuje s historickým vývojem vězeňství, představuje Vězeňskou službu České republiky, jako organizační složku státu s náhledem na platnou legislativu a personální vybavenost. Práce seznamuje s programem zacházení a s vybranými druhy volnočasových aktivit odsouzených ve Věznici Plzeň, kdy informace o těchto aktivitách jsou čerpány od odborných zaměstnanců plzeňské věznice.

Praktická část obsahuje přehledné grafy a tabulky se získanými údaji z kvantitativního sběru dat. Anonymní dotazníkové šetření bylo provedeno ve Věznici Plzeň.

Výzkum realizace programu zacházení ukázal, že jsou rozdíly mezi konkrétními odsouzenými, což vyvolává úvahy o potřebném zlepšení oblasti zacházení s vězňnými osobami, který není v současné době na požadované úrovni.

ABSTRACT

HÁSOVÁ, N. *The Treatment Programme for Convicts in Pilsen Prison with a Focus on Leisure Time Activities: Bachelor's Thesis*. České Budějovice: University of European and Regional Studies, 2024. 89 p. Supervisor: JUDr. Milan Kocík, MBA

Key words: convict, treatment programme, prison, leisure time activities, serving a prison sentence

The bachelor's thesis deals with the problems of the treatment programme for convicts in Pilsen Prison with a focus on leisure time activities. The thesis is divided into a theoretical part and a practical part.

The theoretical part presents the historical development of prisons, introduces the Prison Service of the Czech Republic as an organizational body of the state with an overview of current legislation and staff equipment. The thesis introduces the treatment programme and selected types of leisure time activities for convicts in Pilsen Prison, when information about these activities is gained from professional employees of Pilsen Prison.

The practical part contains clearly arranged graphs and tables with data gained from quantitative data collection. An anonymous questionnaire survey was done in Pilsen Prison.

The research of implementation showed that there are differences among the concrete convicts, which raised the considerations of the necessary improvement of the treatment with imprisoned people in the area which is currently not at the required level.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Historie vězeňství	11
2.1 Starověk.....	11
2.2 Feudalismus.....	11
2.3 Osvícenství	12
2.4 České země.....	12
3 Výkon trestu odnětí svobody.....	16
4 Vězeňská služba České republiky.....	19
4.1 Organizační jednotky Vězeňské služby České republiky	20
4.2 Typy věznic	23
4.3 Odborný personál věznice	23
5 Peniterciální péče	26
5.1 Sociální práce	26
5.2 Pedagogická práce	27
5.3 Psychologická práce	27
5.4 Příprava na ukončení výkonu trestu	28
6 Postpeniterciární péče.....	29
6.1 Sociální kurátor	29
6.2 Probační a mediační služba	29
6.3 Úřady práce	29
6.4 Navazující sociální služby.....	30
7 Program zacházení ve výkonu trestu odnětí svobody.....	31
7.1 Pracovní aktivity.....	31
7.2 Vzdělávací aktivity.....	32
7.3 Speciálně výchovné aktivity.....	33
7.4 Zájmové aktivity.....	34

7.5	Oblast vytváření vnějších vztahů	35
8	Věznice Plzeň	36
8.1	Historie	36
8.2	Současnost	37
8.3	Program zacházení ve Věznici Plzeň	43
9	Volnočasové aktivity ve Věznici Plzeň	45
9.1.1	Sportovní aktivity	45
9.1.2	Dovednostní a vzdělávací aktivity	46
10	Praktická část	50
10.1	Stanovení hypotéz	50
10.2	Dotazníkové šetření	51
10.3	Potvrzení hypotéz	71
	Závěr.....	72
	Seznam použitých zdrojů	74
	Seznam tabulek	78
	Seznam grafů	79
	Seznam příloh	80
	Přílohy	81

Úvod

Základní formou peniterní péče je program zacházení, který provází osobu ve výkonu trestu odnětí svobody od nástupu až po propuštění. Cílem této bakalářské práce je komplexně charakterizovat problematiku tvorby programu zacházení v českých věznicích a konkrétně ve Věznici Plzeň. Práce odhalí nedostatky při realizaci programu zacházení spočívající zejména v otázce personální, materiální, finanční a nutno poukázat také na přeplněnost věznic.

Vzhledem ke stávající ekonomické a personální situaci v českých věznicích je odbornost zacházení s vězni prioritní formou odbourávání negativních dopadů výkonu trestu na odsouzené.

V teoretické části autorka předloží historický exkurz vývoje vězeňství a představí samotný výkon trestu odnětí svobody. Dále práce popisuje Vězeňskou službu České republiky, jakožto organizační složku státu a rovněž typy věznic. Objasní pojetí termínu program zacházení s vězňenými osobami, kde největší pozornost bude věnovat volnočasovým aktivitám se zaměřením na Věznici Plzeň. Nedílnou součástí bude představení odborného personálu ve věznicích.

Praktická část je realizována prostřednictvím dotazníkového šetření ve Věznici Plzeň. Na začátku je charakterizována metoda průzkumu. Následně jsou rozebrány a popsány jednotlivé otázky dotazníku s vyplněnými odpověďmi od odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody.

Cílem této práce je zjistit, jak odsouzení vnímají samotný program zacházení, s možností volnočasových aktivit, co je motivuje k účasti, zda o tyto možnosti mají vůbec zájem, případně jak jsou s nimi spokojeni.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Tato bakalářská práce se zabývá Programem zacházení s odsouzenými ve Věznici Plzeň se zaměřením na volnočasové aktivity. Cílem této práce je zjistit, jak odsouzení vnímají samotný program zacházení, s možností volnočasových aktivit, co je motivuje k účasti, zda o tyto možnosti mají vůbec zájem, případně jak jsou s nimi spokojeni.

Samotná bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou.

Teoretická část obsahuje celkem 8 kapitol. Představuje historii vězeňství od starověku až po české země, samotný výkon trestu odnětí svobody, Vězeňskou službu České republiky, její organizační jednotky, typy věznic a odborný personál. Penitenciární a postpenitenciární péči, která sem neodmyslitelně patří. Program zacházení ve výkonu trestu odnětí svobody představuje pracovní, vzdělávací, speciálně výchovné a zájmové aktivity a oblast vytváření vnějších vztahů. Organizační jednotka Věznice Plzeň popisuje její historii, současnost a konkrétněji její program zacházení. Poslední kapitolou jsou volnočasové aktivity ve Věznici Plzeň, které se rozdělují na sportovní, dovednostní a vzdělávací aktivity.

Praktická část pomocí kvantitativního sběru dat dotazníkovým šetřením vlastní konstrukce zjistit, jak odsouzení vnímají stanovený program zacházení s možností volnočasových aktivit, které jim nabízí Vězeňská služba České republiky, organizační jednotka Věznice Plzeň. Předloženými otázkami je nalezena skutečnost, jak odsouzení vnímají program zacházení s možností volnočasových aktivit, zda vůbec těchto možností využívají a co je motivuje. V práci byly stanoveny tři hypotézy, na které bylo díky průzkumu zodpovězeno. K dosažení cíle využila autorka dotazník, který byl rozdán mezi osoby ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Plzeň. Anonymní dotazník byl tvořen devatenácti otázkami, z čehož čtrnáct otázek bylo uzavřených, kdy respondent pouze označil svoji odpověď. Pět otázek bylo otevřených, aby se respondent sám mohl vyjádřit k dané problematice. První část otázek měla za úkol zjistit základní charakteristiku respondenta, spočívající v rozdělení dotazovaných dle čtyř faktorů: věk, rodinný stav, dosažené vzdělání a po kolikáté jsou ve výkonu trestu odnětí svobody. Druhá část dotazníku byla věnována již konkrétně programu zacházení s možností volnočasových aktivit.

2 Historie vězeňství

Již od počátku dějin lidstva byly uplatňovány nejrůznější formy trestu. Samotný trest byl nejprve chápán jako odplata a určitá forma satisfakce. Postupným vývojem státní moci, práva a soudnictví se vyvíjela také lidská práva. Docházelo k častému ukládání nejrozmanitějších trestů. Humanizace se projevila i při výkonu samostatného vězeňství. Ukládání trestu v současnosti je proto možné brát jako následek realizace nápravy pachatelů trestných činů s preventivním působením.¹

2.1 Starověk

Ve starověku nebyla státem vymáhána jeho trestněprávní autorita. Jednalo se spíše o mstu podle filosofie odplaty a odstrašení (zásada oko za oko, zub za zub). První zmínky o tzv. legální kompozici, což je odškodnění obětí majetkovou kompenzací přichází již ve 2. st. př. n. l. Již v této době vyhlášovala státní autorita rozličné formy trestu. Samotný trest smrti byl vykonáván s přihlédnutím na závažnost spáchání činu. Kdy výkon tohoto trestu byl vybírán dle společenského postavení a osoby pachatele např. stětí mečem, naražení na kůl až po zahrabání za živa. Již ve starověku nalezneme pojem otroctví, kdy odsouzený se stal rozhodnutím trestního soudu otrokem a byl povinen pracovat pro stát. V této době zatím nemůžeme hovořit o výkonu trestu odnětí svobody čili zajištění pachatelů, nýbrž o jakýsi prostředek zajištění pachatelů popřípadě výkon trestu vyhladověním.²

2.2 Feudalismus

Věznění bylo praktikováno podle příslušnosti, délky trestu a způsobu spáchání trestného činu. Vězení byla rozdělena podle moci, která trest vězení uložila. Dětila se na církevní, šlechtická, městská a vojenská. Církevní ukládala k potrestání členů privilegovaného společenství, dočasné umístění v kláštorech. Na Pražském hradě se nacházela šlechtická vězení, za závažnější činy byli vězni umístováni v Daliborce, za lehčí provinění v Černé věži. Městská vězení pro movitější měšťany byla zřizována na radnici, pro chudší společnost byla zřízena tzv. šatlava s výrazně horšími podmínkami. Novým pojmem se stávají nucené práce (galeje), představující jistý

---

¹ČERNÍKOVÁ, V., SEDLÁČEK, V. *Základy penologie pro policisty*. Praha: Vydavatelství Policejní akademie České republiky, 2002, s. 15–16. ISBN 80-725-1104-1.

² Tamtéž, s. 16–17

předvoj dnešního pojetí výkonu trestu odnětí svobody. Tento druh trestu se objevuje zejména v oblasti Středozevního moře.³

2.3 Osvícenství

Od představitelů tzv. klasické trestněprávní a kriminologické školy přichází reformní návrhy na humanizaci trestu a trestání vedoucí ke vzniku vězení, kde vězně hlídali vojáci a o správu se starali kněží. Ve velmi špatných podmínkách byli věznění společně muži, ženy, recidivisti i mladiství. Francouzský filosof a právník Montesquieu vytvořil dvě právní zásady: žádný trestný čin bez zákona a žádný trest bez zákona. První zásada vykládá, že čin, který není uveden v zákoně, není trestným činem. Žádný trest bez zákona znamená možnost potrestání pouze trestem uvedeným v zákoně. Umisťování pachatelů trestných činů začíná být chápáno jako možný prostředek převýchovy.⁴

2.4 České země

Roku 906 po pádu Velkomoravské říše se začal formovat Český stát pod vedením mocného rodu Přemyslovců. Za účelem řízení státu byly vytvářeny státní a církevní instituce, kterým ale rozhodování o vině a trestu nepříslušelo, toto rozhodování bylo ponecháno v rukou knížat a vznikající šlechty.

V prvopočátcích převládalo obyčejové právo pocházející z dob nejstaršího slovanského osídlení. Toto právo bylo upraveno byzantskou právní normou „Zákon sudnyj ljudem“. Tato norma k nám pronikla v 9. století s příchodem Konstantina a Metoděje. Jistou známkou humanizace potvrzuje skutečnost, kdy před trestem smrti ukládali staří Slované vyhnanství a uvrhování do otroctví.

Po roce 1212, kdy Přemysl Otakar I. získává dědičný královský titul (Zlatá bula sicilská), vzniká prvotní soudnictví. Je opřeno o vrchnostenské církevní a městské soudy, kde postavení stíhaných osob bylo velmi těžké, neboť nesli tíhu dokazování.

Vznikem systému župních hradů v polovině 13. století byly tyto hrady využívány také k soudnictví a měly prostory pro umístění osob zbavených svobody.

---

³ČERNÍKOVÁ, V., SEDLÁČEK, V. *Základy penologie pro policisty*. Praha: Vydavatelství Policejní akademie České republiky, 2002, s. 17–18. ISBN 80-725-1104-1.

⁴ Tamtéž, s. 18–19

S následným rozvojem měst byla tato zařízení zřizována ve sklepních prostorech radnic, hradní vězení byla zřizována pro šlechtu.

Ve 13. století začala vlna soudních procesů s čarodějnicemi a kacíři. V barokním období vyvstala myšlenka o ochraně života vězňů a důstojnějším věznění. Marie Terezie, habsburská císařovna a česká královna, vydala nový trestní kodex výrazně omezující ukládání trestu smrti. V roce 1776 zakázala mučení. V roce 1823 byla v Praze založena první státní Svatováclavská trestnice, dnes již neexistující. V souvislosti s touto trestnicí je poprvé záznam o účelovém oddělování vězněných osob, mužů, žen a mladistvých, ale i více narušených pachatelů od méně narušených.

Císařský patent č. 117 o zločinech, přečinech a přestupcích vydaný roku 1852 užívaný na našem území jako zákon, existoval téměř sto let. Odnětí svobody dle tohoto patentu bylo prováděno v těžkém žaláři, žaláři a vězení. Vězeňství v Čechách bylo zcela zestátněno a bylo pod vedením Ministerstva spravedlnosti. Od této doby byly budovány sítě vězeňských zařízení v rámci příslušných soudních okresů. Vznikají nové trestnice Mírov, Valtice, Plzeň Bory, Pankrác a ženská věznice v Řepích. Významnou osobností této doby je vězeňský kaplan František Josef Řezáč, jenž jako první počal s výukou vězňů a výraznou měrou se podílel na rozvoji vězeňství. V roce 1852 vydal spis „Vězeňství v posávacích způsobech svých s návrhem o zdárnější trestání a polepšování zločinců“. Jednalo se o studii tehdejších systémů vězeňství a zamyšlení nad efektivnější nápravou vězněných osob.

Roku 1918 vzniká Československá republika v čele s prvním prezidentem Tomášem G. Masarykem, která akceptuje rakouský trestní zákoník a navazuje na historické penitenciární tradice.

V roce 1931 byl vydán zákon č. 48 upravující systém ochranné a ústavní výchovy mládeže s důrazem na vzdělávání výchovného přístupu. Ve stejném roce byl vydán zákon č. 123, který upravoval výkon trestu u politických provinilců, kteří měli určité výhody vůči ostatním odsouzeným, příkladem je možnost užívat vlastní oděv, možnost stravovat se jídlem z restaurací, rozhodovat o úpravě vlasů, vousů a bez povinnosti pracovat.

Trest smrti nebyl za první republiky zrušen, ale uplatňován byl velice rozvážně.

Dne 15. 3. 1939 počalo německé vojsko s okupací území České republiky a vytvořením tzv. Protektorátu Čechy a Morava. Úřadující německá justice využívala k umístění odsouzených tzv. koncentrační tábory, které vznikaly po celém německém území. Na území protektorátu byl v Terezíně zřízen menší koncentrační tábor. Nacisté zavedli specifický systém diferenciací vězňů, a to zejména na základě antropomorfních teorií. Podle těchto teorií bylo s vězni dále nakládáno.

Porážku hitlerovského fašismu a obnovy Československé republiky cíleně přebírá moc komunistická strana s postupným vytvářením podmínek pro vznik totalitního státu. Občané demokratického smýšlení byli označováni za tzv. třídní nepřátele a odsuzováni k mnohaletým trestům odnětí svobody s umístěním do pracovních táborů. Odpůrci politického režimu byli často souzeni ve vykonstruovaných procesech, dosti často končících trestem smrti. Symboly tohoto protitotalitního odporu se staly poslankyně JUDr. Milada Horáková, popravená na Pankráci, a generál Heliodor Píka, jako jediný popravený ve věznici Plzeň.

V roce 1968 vznikají Ministerstva spravedlnosti České socialistické republiky a Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky, které přechází k řízení pod tato ministerstva. Došlo ke zřízení Správy sboru nápravné výchovy a byly vytvořeny tři skupiny nápravné výchovy. V první skupině byli umístěni prvotrestaní a pachatelé méně závažných trestných činů, ve druhé pachatelé úmyslných trestných činů a do třetí skupiny patřili ti nejnebezpečnější. Přínosem zřízení nápravných skupin je možnost zavedení výchovné činnosti pomocí odborných pracovníků. V roce 1968 vzniká Výzkumný ústav penologický, který založil klinický psycholog doc. PhDr. Jiří Čepelák. V této instituci je vytvořen tým odborníků z řad psychologů, pedagogů, právníků a sociologů, zabývajících se studiem vězněné osoby, možnostmi nápravy a podmínkami pro resocializaci ve vězeňských zařízeních.

Po pádu vojsk Varšavské smlouvy na území Československa v roce 1968 dochází k výraznému úpadku odbornosti ve vězeňství.

V roce 1980 došlo ke zrušení výzkumného ústavu penologického, kterému předcházelo narůstající užívání státní moci proti odpůrcům režimu, zastáncům lidských práv a hlavně vznik Charty 77.

K 1. 1. 1989 působilo celkem 37 útvarů sborů nápravné výchovy Československé republiky. Celkový počet vězněných činil 23 476 osob.

Po 17. 11. 1989 dochází k obnově demokratického státu. V lednu 1990 po vyhlášení rozsáhlé amnestie prezidentem republiky Václavem Havlem klesá počet vězněných osob na pouhých 6 000.

Na základě zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci vzniká k 1. 1. 1993 Vězeňská služba České republiky.⁵

---

⁵ KÝR, A. Památník Pankrác. In *Historická penologie*, 1/2003 [online]. Praha: VSČR, 2003, s. 3-12. [cit. 2024-03-17]. Dostupné také z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/informacni-servis/historicka-penologie/2003/hp-03-01.pdf>

3 Výkon trestu odnětí svobody

Výkon trestu odnětí svobody je prostředek ochrany společnosti před pachateli trestných činů, brání vězněným osobám, aby ve své trestné činnosti pokračovali. Svým preventivním působením na společnost odrazuje další osoby od protiprávního jednání. Odborným působením motivuje odsouzeného, aby po propuštění z výkonu trestu vedl řádný život a dokázal se bezproblémově zařadit do společnosti.⁶

Výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody se realizuje diferencovaně ve věznicích s ostrahou, nebo se zvýšenou ostrahou. Do věznice s ostrahou jsou soudem zařazeni odsouzení, kteří nesplňují podmínky zařazení do věznice se zvýšenou ostrahou, těmito podmínkami jsou: možnost uložení výjimečného trestu, odnětí svobody za trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny nebo odsouzený v posledních pěti letech uprchl, nebo se pokusil o útěk z výkonu vazby, výkonu trestu či výkonu zabezpečovací detence.⁷

Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody upravuje realizaci výkonu trestu odnětí svobody ve věznicích a ve zvláštních odděleních vazebních věznic. Účelem výkonu trestu odnětí svobody je zejména oddělení pachatelů trestných činů, vhodné a účelné působení na odsouzené, aby se co nejvíce snížila recidiva jejich kriminální činnosti a důležitým úkolem je zabránění v páchání další trestné činnosti. Stěžejním prostředkem k dosažení účelu výkonu trestu je program zacházení, možnost udělení kázeňského trestu či kázeňské odměny patří mezi další hojně využívané instituty v práci s vězněnými osobami.

Zákon o výkonu trestu specifikuje hlavní zásady výkonu trestu odnětí svobody, kdy stanovuje, že výkon trestu musí být vykonáván způsobem respektujícím lidskou důstojnost, klade důraz na omezení škodlivých účinků zbavení svobody. S odsouzenými ve výkonu trestu musí být zacházeno tak, aby nedošlo k ohrožení jeho zdraví. Při dlouhodobějších trestech je snaha o vytvoření zvyků a dovedností, které napomohou s důstojným návratem do společnosti po propuštění.

---

⁶ KALVODOVÁ, V. *Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 201, s. 1–4. ISBN 978-80-7357-706-3.

⁷ ČESKO. *Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. Trestní předpisy: In ÚZ. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník.: redakční uzávěrka 01.01.2023*. Ostrava: Sagit, 2023. s. 27. ISBN 978-80-7488-556-3.

Škodlivými účinky výkonu *trestu odnětí svobody* jsou zejména:

Zpřetrhání žádoucích vazeb s rodinou, blízkými a přáteli, kdy navázání vztahů s těmito osobami je po propuštění z výkonu trestu mnohokrát obtížné.

Prizonizace, což je proces intelektuálního, psychologického i hodnotového přizpůsobování se prostředí věznice, který zejména u dlouhotrvajících trestů vede až k neschopnosti člověka žít mimo vězení. Vězněné osoby se adaptují k životu ve věznici, velmi často plní všechny úkoly, které jsou jim odborným personálem ukládány. Učí se plnit uložené povinnosti, aby se vyhnuli kázeňským postihům, ale ve svém nitru jsou nezměnění.⁸

Prostředí výkonu trestu představuje kumulaci osob s určitou mírou sociální poruchovosti chování, které se vzájemně ovlivňují. Toto nahromadění sociálně narušených osob vede k šíření projevů chování, osvojení dovedností, návyků a hodnot, které vyúsťují v trestný čin. Ve výkonu trestu se vytvářejí negativní sociální vazby, často v podobě pevných přátelství, jež přetrvávají i po jeho skončení a vedou až k recidivě trestné činnosti.

Výkon trestu odnětí svobody, který respektuje důstojnost osobnosti odsouzeného a omezuje škodlivé účinky uvěznění, je limitován potřebou ochrany společnosti, která je nadřazena zájmu na ochraně osobnosti odsouzeného i minimalizaci škodlivého dopadu zbavení osobní svobody.⁹

Evropská vězeňská pravidla

Tyto pravidla mají povahu doporučení, patří do kategorie soft law a jsou základním dokumentem mezinárodní penologie, pamatují na omezování škodlivých vlivů a zachování osobní důstojnosti.

První část - Základní principy

1. Se všemi osobami zbavenými svobody bude zacházeno tak, aby byla respektována jejich lidská práva.

---

⁸ Sochůrek, J. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 52. ISBN 978-80-7372-287-6.

⁹ ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, č. 58/2017 Sb. *Trestní předpisy: In ÚZ. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, č. 58/2017 Sb.: redakční uzávěrka 01.01.2023*. Ostrava: Sagit, 2023. s. 346. ISBN 978-80-7488-556-3.

2. *Osobám zbaveným svobody budou ponechána veškerá práva, která jim nebyla zákonně odňata uložením výkonu trestu nebo vazby.*
3. *Omezení ukládaná osobám zbaveným svobody budou v nezbytně minimálním rozsahu a úměrná legitimnímu účelu, pro který byla uložena.*
4. *Vězeňské podmínky, které porušují lidská práva vězňů, nelze ospravedlnit nedostatkem prostředků.*
5. *Život ve vězení se musí co možná nejvíce přibližovat pozitivním aspektům života na svobodě.*
6. *Výkon trestu bude zajišťován tak, aby umožnil osobám zbaveným svobody jejich opětné začlenění do svobodné společnosti.*
7. *Je nutno podporovat spolupráci s externími sociálními službami a co možná nejvíce i zapojení občanských sdružení do vězeňského života.*
8. *Vězeňští pracovníci vykonávají důležitou veřejnou službu a jejich přijímání, zaškolení i pracovní podmínky jim musí umožnit udržování vysoké úrovně jejich péče o uvězněné osoby.*
9. *Ve všech věznicích musí probíhat pravidelné státní inspekce a nezávislé kontroly.¹⁰*

---

¹⁰ *Evropská vězeňská pravidla. Vězeňská služba ČR, 1996. ISBN 9788023877632.*

4 Vězeňská služba České republiky

Dnem 1. 1. 1993, na základě zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží, vzniká Vězeňská služba České republiky. Vězeňská služba České republiky vystřídalala ve střežení věznic a vazebních věznic Sbor nápravné výchovy.¹¹

Vězeňská služba zajišťuje výkon vazby, výkon zabezpečovací detence a výkon trestu odnětí svobody, dále vykonává ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů, při činnosti Ministerstva spravedlnosti a státních zastupitelství.¹²

Vězeňská služba má povahu ozbrojeného bezpečnostního sboru, řízena je generálním ředitelem Vězeňské služby, který je jmenován a odvoláván ministerstvem spravedlnosti.¹³

Organizačními jednotkami ve Vězeňské službě ČR jsou generální ředitelství, věznice, vazební věznice, ústavy pro výkon zabezpečovací detence, Střední odborné učiliště a nedílnou součástí je Akademie Vězeňské služby, kde jsou připravováni noví příslušníci a občanští zaměstnanci pro výkon jejich profese.¹⁴

Činnost vězeňské služby je upravena právními předpisy, mezi nejdůležitější pro výkon trestu patří zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.¹⁵

---

¹¹ ČESKO. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *ÚZ. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky. Služební poměr: služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů; Policie ČR: vězeňská služba, zpravodajské služby, BIS, generální inspekce bezpečnostních sborů: redakční uzávěrka 1.10.2023.* Ostrava: Sagit, 2023, s. 210. ISBN 978-80-7488-515-0.

¹² Svatoš, R. *Prevence kriminality*. 1. vydání. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014, s. 61. ISBN 978-80-87472-76-7.

¹³ ČESKO. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *ÚZ. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky. Služební poměr: služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů; Policie ČR: vězeňská služba, zpravodajské služby, BIS, generální inspekce bezpečnostních sborů: redakční uzávěrka 1.10.2023.* Ostrava: Sagit, 2023, s. 210. ISBN 978-80-7488-515-0.

¹⁴ Tamtéž

¹⁵ Tamtéž

4.1 Organizační jednotky Vězeňské služby České republiky

Generální ředitelství

V čele s generálním ředitelem, jeho náměstkou a řediteli odborů řídí bezpečnostní sbor, zajišťuje metodické zajištění provozu organizačních jednotek, provádí kontrolní činnost a dispečer rozhoduje o přemístění vězněných osob mezi jednotlivými věznicemi.¹⁶

Střední odborné učiliště

Vzniklo na základě zřizovací listiny ministra spravedlnosti, kde je stanovena i základní charakteristika školy. Zásadním cílem v oblasti vzdělávání je vytvářet podmínky pro vzdělávání ve výkonu trestu odnětí svobody, a to zejména vhodnou a rozsáhlou nabídkou vzdělávacích aktivit s cílem uplatnění žáků na trhu práce po propuštění z výkonu trestu. Tento úkol je dlouhodobě plněn. Vzdělávání odsouzených ve Vězeňské službě České republiky je děleno na formální a neformální. Formální vzdělávání má dvě části, a to vzdělávání organizované Vězeňskou službou České republiky a vzdělávání organizované dalšími subjekty. V základu lze uvést, že výsledkem formálního vzdělávání je doklad o dosaženém vzdělání a výsledkem neformálního vzdělávání je plnění programu zacházení. Neformálním vzděláváním rozumíme vzdělávací aktivity realizované v rámci programu zacházení, jejichž výstupem není doklad, který by byl uplatnitelný na trhu práce.¹⁷

Akademie Vězeňské služby České republiky

Je resortním vzdělávacím zařízením Ministerstva spravedlnosti a organizační jednotkou Vězeňské služby České republiky s celorepublikovou působností. Je jediným vzdělávacím zařízením pro české vězeňství. Hlavním úkolem Akademie je zajistit, aby zejména nově nastupující příslušníci a občanští zaměstnanci Vězeňské služby byli náležitě vycvičeni a vyškoleni k výkonu služby a práce na všech úsecích činnosti Vězeňské služby České republiky. Zákonem č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní a dalších předpisů ministerstva spravedlnosti a vězeňské služby realizuje zejména: základní odbornou přípravu pro nově nastupující zaměstnance Vězeňské

---

¹⁶ ČESKO. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In ÚZ. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. Služební poměr: služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů; Policie ČR: vězeňská služba, zpravodajské služby, BIS, generální inspekce bezpečnostních sborů: redakční uzávěrka 1.10.2023. Ostrava: Sagit, 2023, s. 213. ISBN 978-80-7488-515-0.

¹⁷ Vězeňská služba České republiky. *Střední odborné učiliště* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/stredni-odborne-uciliste/sekce/zakladni-informace>

služby České republiky, služební a profesní zkoušky příslušníků Vězeňské služby České republiky včetně základního přípravného kurzu, kurzy v rámci celoživotního vzdělávání včetně vzdělávání manažerského a jazykového, penologický výzkum, publikační činnost, vědecké konference a instruktážně metodická setkání. Akademie Vězeňské služby České republiky se podílí také na rozvoji vědecké a výzkumné činnosti v oblasti penologie a penitenciární péče.¹⁸

Vazební věznice

Organizační jednotka, která zajišťuje výkon vazby obviněných mužů, žen či mladistvých, zabezpečuje dálkové eskorty a spolupodílí se na vydávání a vyhošťování cizích státních příslušníků. V české republice je 10 vazebních věznic. Nutno podotknout, že i ve vazebních věznicích jsou umístěny osoby, které vykonávají výkon trestu odnětí svobody. Zpravidla se jedná o odsouzené, kteří jsou pracovníě zařazeni, zařazeni do vnitřní režie – úklid, kuchyně, údržba.¹⁹

Věznice

V České republice máme 25 věznic, kde si odsouzení odpykávají uložený trest. Je běžné, podobně jako ve Věznici Plzeň, že v organizační jednotce je vytvořeno zvláštní oddělení pro výkon vazby.²⁰

Ústav pro zabezpečovací detenci

Druh ochranného opatření, které se vykonává ve zvláštních ústavech, kde jsou realizovány různé psychologické, léčebné, pedagogické a další programy pro zde umístěné osoby, jež jsou nebezpečné společnosti. V České republice máme zřízeny tři detenční ústavy, ve Vazební věznici Brno, ve věznici Opava a nově ve Vazební věznici Praha Pankrác.²¹

---

¹⁸ Vězeňská služba České republiky. *Akademie Vězeňské služby České republiky* [online]. [cit. 2024-03-25].

Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/soucasnost>

¹⁹ Vězeňská služba České republiky. *Členění vazební věznice* [online]. [cit. 2024-03-26].

Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/vazebni-veznice-teplice/sekce/cleneni-vazebni-veznice>

²⁰ Vězeňská služba České republiky. *Publikace 30 let* [online]. [cit. 2024-03-26].

Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/ostatni/publikace-30-let.pdf>, s. 6-7

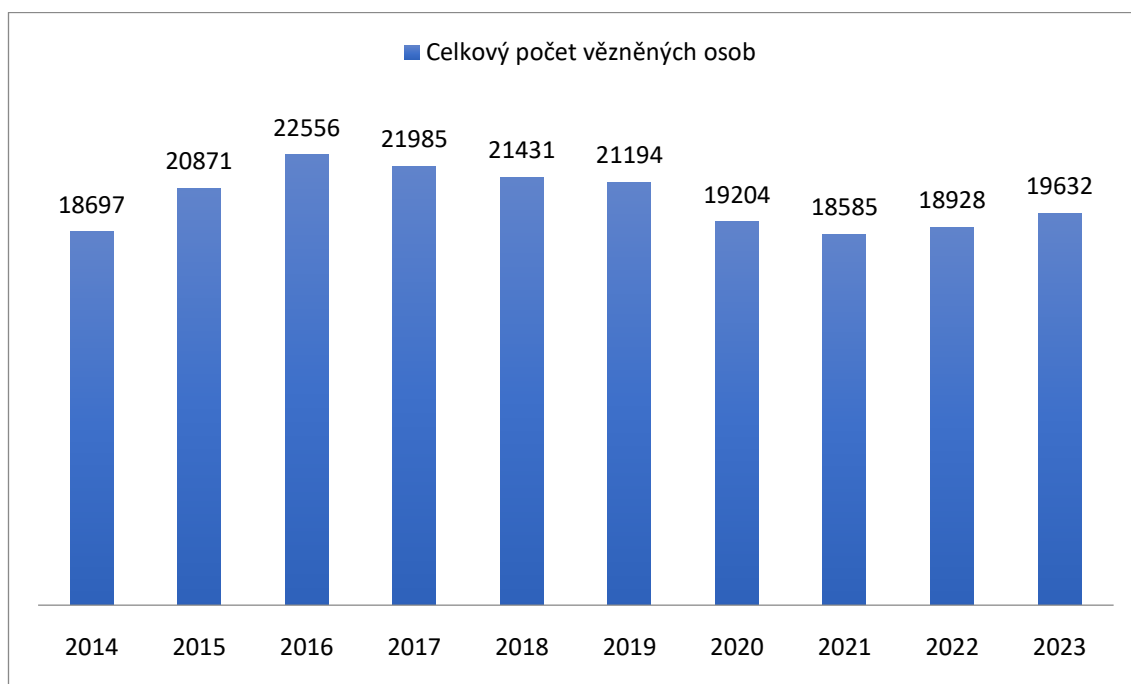
²¹ Vězeňská služba České republiky. *Zabezpečovací detence* [online]. [cit. 2024-03-26].

Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-a-upvzd-opava/sekce/zabezpecovaci-detence-1>

Tabulka 1: Přehled počtu vězňů v posledním desetiletí²²

	Výkon trestu odnětí svobody		Výkon vazby		Detence		Celkový počet vězňů osob
	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	
2014	1027	15414	152	2064	3	37	18697
2015	1277	17575	145	1818	5	51	20871
2016	1481	19071	150	1781	6	67	22556
2017	1487	18576	136	1707	7	72	21985
2018	1499	18026	114	1708	8	76	21431
2019	1556	17766	119	1658	10	85	21194
2020	1462	16065	102	1471	11	93	19204
2021	1387	15687	100	1298	12	101	18585
2022	1468	15859	120	1365	12	104	18928
2023	1568	16384	121	1444	11	104	19632

Graf 1: Celkový počet vězňů v České republice od roku 2014²³

²² vlastní zdroj z poznatků dostupné z:

<https://www.vscr.cz/sekce/statisticke-rocenky-vezenske-sluzby> [cit. 2024-03-26], 2024

²³ Tamtéž

4.2 Typy věznic

Věznice před 1. 10. 2017 byly rozděleny na čtyři typy: s dohledem, s dozorem, s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Zákon č. 58/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, redukuje základní typy věznic pro výkon trestu odnětí svobody dospělých osob. Výše zmíněné typy věznic se redukuje na dva typy, a to na s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Typ věznice s ostrahou se dále člení dle závažnosti spáchaného trestného činu do tří skupin, oddělení s nízkým stupněm zabezpečení, oddělení se středním stupněm zabezpečení a oddělení s vysokým stupněm zabezpečení. Stupeň zabezpečení může být v průběhu trestu odnětí svobody ve věznici typu s ostrahou měněn, a to na základě nejrůznějších negativních změn (pokus o útěk, napadení zaměstnance Vězeňské služby České republiky, nařízení nového trestu odnětí svobody) nebo pozitivních změn (vzorné chování, plnění programu zacházení, snižování následku předchozí trestné činnosti a jiné). Tyto a další aspekty mohou být podnětem k návrhu odborné komise řediteli věznice ke zvýšení nebo snížení stupně zabezpečení.²⁴

4.3 Odborný personál věznice

Speciální pedagog oddělení ve výkonu trestu

Speciální pedagog je garantem odborné úrovně programu zacházení, spolupracuje s dalšími odbornými zaměstnanci. Samostatně a tvůrčím způsobem zpracovává souhrnný plán zacházení s odsouzenými, a to na období jednoho roku s ohledem na dodržení zásad vnější a vnitřní diferenciací, včetně personálního, finančního a technicko-materiálního zajištění. Dle svého odborného zaměření vede s odsouzenými nejméně jednu aktivitu týdně. Zpracovává a aktualizuje všechny aktivity programu zacházení, přičemž sleduje kvalitu účasti přidělených odsouzených, jejich chování. Na základě žádosti orientačně provádí u odsouzených pedagogické pohovory, poskytuje pedagogickou pomoc. Disponuje kázeňskou pravomocí, kdy může z pozice své funkce udělit kázeňský trest nebo kázeňskou odměnu. Spolupracuje při podávání

---

²⁴ ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, č. 58/2017 Sb. Trestní předpisy: *In ÚZ. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, č. 58/2017 Sb.: redakční uzávěrka 01.01.2023*. Ostrava: Sagit, 2023. s. 348–349. ISBN 978-80-7488-556-3.

návrhu k rozhodnutí o udělení volného pohybu mimo věznici, dočasného opuštění věznice, přerušení výkonu trestu a další.²⁵

Psycholog oddělení výkonu trestu

V pravomoci psychologa je oblast psychologických aspektů výkonu trestu, kdy odsouzeným poskytuje odborné služby, diagnostikuje jemu svěřené odsouzené, zpracovává psychologické posouzení v rámci komplexní zprávy. Dále provádí pohovory s odsouzenými, a to na základě vlastních poznatků nebo na žádost odsouzeného. V souvislosti s návratem odsouzeného do běžného života poskytuje psychologické poradenství. U osob v krizovém psychickém stavu provádí krizovou intervenci a navrhuje další opatření. V rámci své odbornosti zpracovává průběžné hodnocení programu zacházení. Jedním z dalších úkolů je supervizní činnost psychologických a terapeutických programů.²⁶

Sociální pracovník výkonu trestu

Úkoly sociálního pracovníka zahrnují podporu a pomoc odsouzeným v oblasti poskytování sociálních služeb. Svou činnost zaměřuje na plynulý přechod odsouzených do běžného způsobu života. Mapuje rizika, posuzuje potřeby odsouzených v souvislosti s předcházením nepříznivých sociálních situací během výkonu trestu. Poskytuje základní sociální poradenství, při kterém spolupracuje s poskytovateli sociálních služeb.²⁷

Vychovatel oddělení výkonu trestu

Základním úkolem vychovatele je komplexní, výchovná, vzdělávací, preventivní a diagnostická činnost se zaměřením na rozvoj osobnosti, socializaci, resocializaci a reedukaci. Svěřené odsouzené zná osobně včetně jejich sociálních vztahů, druhu trestné činnosti, sleduje jejich účast v programu zacházení a rovněž monitoruje změny v jejich chování. Má svěřenou kázeňskou pravomoc, zpracovává návrhy a hodnocení,

---

²⁵ INTERNÍ DOKUMENT: NGRŽ 2/2022 O zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence, s. 31–32

²⁶ Tamtéž, s. 33–35

²⁷ Sochůrek, J. *Kapitoly z penologie II. díl: Teorie a praxe zacházení s vězňými*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 14. ISBN 978-80-7372-204-3.

vede jmenný přehled přidělených odsouzených, realizuje kontrolu korespondence a zajišťuje naplnění práv odsouzených dle zákona.²⁸

Kaplan

Činnost kaplana je zaměřena na náboženské, duchovní a pastorační aspekty výkonu trestu. Odpovídá za poskytování duchovních služeb, kdy zastupuje nejen svou církev, ale všechny církve, kterou jsou sdružené v Ekumenické radě církví a České biskupské konferenci, přičemž se řídí služebním kodexem ekumenické spolupráce. Skupinově i individuálně realizuje pastorační rozhovory s odsouzenými, dle místních podmínek zajišťuje bohoslužby, organizuje přednáškové a kulturní akce s duchovní tematikou a další.²⁹

---

²⁸ INTERNÍ DOKUMENT: NGRŽ 2/2022 O zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence, s. 41–44

²⁹ Tamtéž, s. 35–37

5 Peniterciální péče

Penitenciární věda je komplexní disciplína, která se zabývá interdisciplinárním kontextem trestu odnětí svobody, jeho výkonem a účinností. Předmět této vědy se zkoumá pomocí dalších vědních disciplín jako je psychologie, sociologie nebo pedagogika. Vyvinula se z potřeby spojovat dohromady podrobné poznatky z mnoha vědních oborů zabývajících se vězeňskou problematikou.³⁰

5.1 Sociální práce

Príslušný sociální pracovník provede při nástupu do výkonu trestu odnětí svobody s odsouzeným vstupní pohovor. Odsouzený je primárně poučen o placení zdravotního a sociálního pojištění, řešení dluhových záležitostí, se kterými do výkonu trestu nastoupil. Také je řešena otázka platby výživného na nezaopatřené děti a informační povinnosti na úřad práce, pokud odsouzený před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody čerpal sociální dávky. V případě, že odsouzený bude pracovně zařazen, je zároveň řešena platba nákladů výkonu trestu, popřípadě i výkonu vazby.

Sociální pracovník napomáhá při vyřízení občanského průkazu, řidičského průkazu při propuštění z výkonu trestu, dále zajišťuje sociálně právní poradenství v přímém styku s odsouzenými. V rámci skupinového sociálního poradenství jsou odsouzení informováni o aktuálních legislativních změnách, problematice v sociální oblasti, finanční gramotnosti.

Individuální sociální práce vychází z každodenních pohovorů ze strany samotných odsouzených a obviněných. Otázku podmíněného propuštění, nebo konec výkonu trestu z výkonu, řeší poučení odsouzeného v rámci výstupních pohovorů. Důraz je především kladen na povinnosti po propuštění, a to: placení dlužných pohledávek, povinnost placení výživného, evidenci na úřadu práce, dávky státní sociální podpory a dávky hmotné nouze. Zároveň řeší v co nejkratším možném termínu, po propuštění, dohled probační a mediační služby, pojištění u zdravotní pojišťovny, důchody, služby a pomoc sociálního kurátora, zahlazení odsouzení, sociální bydlení, u drogově závislých odsouzených jsou nabídnuty možnosti služeb a zařízení, které jsou specializovány na práci s uživateli drog.

---

³⁰ KNÁPKOVÁ, D., TITLOVÁ, M. *Penológia*. Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2016, s. 37. ISBN 978-80-8168-524-8.

Sociální pracovník spolupracuje s městskými úřady, charitou, neziskovými organizacemi, Policií České republiky, okresní správou sociálního zabezpečení, notářstvem, soudy, duchovní službou a jinými organizacemi.³¹

5.2 Pedagogická práce

Vězeňská služba České republiky disponuje centrálním diagnostickým nástrojem SARPO, ve kterém je zpracováno pedagogické posouzení, v rámci, kterých jsou detekována příslušná rizika vycházející ze spáchané trestné činnosti a dalších specifík odsouzeného. Výsledkem je uzavření a zpracování komplexní zprávy o odsouzeném, která je poté podkladem pro stanovení příslušného typu programu zacházení a zvolení vhodných aktivit, jejichž cílem je snižování detekovaných rizik u odsouzených.

Součástí pedagogické práce s odsouzenými je realizace speciálně-výchovných aktivit, kam z pedagogického hlediska, můžeme zařadit realizaci standardizovaného programu „3Z“ (Zastav se, Zamysli se, Změň se) a další. V tomto programu je speciální pedagog lektorem spolu s psychologem. Odsouzeným je nabízena široká škála dovednostních aktivit, při kterých se zdokonalují, odbourávají stres a účelně se připravují na život mimo výkon trestu odnětí svobody. Při splnění všech stanovených podmínek je možné odsouzeným v jednotlivých případech udělovat kázeňskou odměnu jako je např. přerušování výkonu trestu odnětí svobody na konkrétní počet dnů.

Součástí pedagogické práce je rovněž provozování specializovaných oddělení, která jsou zaměřena na léčbu odsouzených drogově či jinak závislých.³²

5.3 Psychologická práce

Práce psychologa jako odborného pracovníka spočívá zejména v diagnostice odsouzených při nástupu do výkonu trestu odnětí svobody. Toto posouzení je v případě potřeby aktualizováno. Psychologický profil a posouzení aktuálního psychického stavu je důležitým podkladem při rozhodování o pracovním zařazení vězněných osob.

Psycholog rovněž poskytuje krizovou intervenci, individuální či skupinovou terapii a poradenství.

---

³¹ Vězeňská služba České republiky. *Výkon vězeňství* [online]. [cit. 2024-03-26].

Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-znojmo/sekce/vykon-vezenstvi>

³² Tamtéž

Psycholog společně s pedagogem realizuje jednotlivé standardizované programy jako je „3Z“ nebo nově také speciálně – výchovné aktivity „Prevence relapsu“.³³

5.4 Příprava na ukončení výkonu trestu

Příprava na řádný výstup je ve věznicích realizována odbornou formou stanoveného programu zacházení výstupního oddělení. Tento program zacházení má za úkol připravit odsouzené na řádný občanský život. Jedním z prostředků jsou extramurální aktivity, které zahrnují institut přerušování výkonu trestu odnětí svobody, opuštění věznice v souvislosti s návštěvou nebo programem zacházení a akce mimo věznici jako společné vycházky, pracovní terapie, besedy a další.³⁴

---

³³ Vězeňská služba České republiky. *Výkon vězeňství* [online]. [cit. 2024-03-26].

Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-znojmo/sekce/vykon-vezenstvi>

³⁴ Tamtéž

6 Postpeniterciární péče

Peniterciární péče je klíčovým nástrojem pro začlenění osob propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody. Zásadním cílem je resocializace a integrace těchto osob. Pokud přišla propuštěná osoba během výkonu trestu o rodinu, zázemí, bydlení, finanční prostředky je pro ni velmi těžká adaptace do společnosti. V současnosti existuje několik institutů nabízejících pomoc.³⁵

6.1 Sociální kurátor

Základním institutem je sociální kurátorství, které nabízí propuštěným podporu a pomoc. Působišťem sociálního kurátora jsou městské úřady a obce s rozšířenou působností. Sociální kurátor pomáhá formou sociálního poradenství, hledání ubytování, spolupracuje s rodinami propuštěných, soudy, úřady práce, zdravotní pojišťovnou, správou sociálního zabezpečení, Probační a mediační službou. Napomáhá klientovi orientovat se v dluhové problematice.³⁶

6.2 Probační a mediační služba

Probační a mediační služba, jakožto organizační jednotka státu provádí úkony probace a mediace.

Probace je dohled nad odsouzeným a kontrola nad vykonáváním trestů, které nejsou spojeny s trestem odnětí svobody. Rovněž sledují chování odsouzeného, který byl podmíněčně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody.

Mediací označujeme mimosoudní zprostředkování mezi obviněným a poškozenými. Cílem je řešení sporů, směřujícího k urovnání konfliktního stavu v souvislosti s trestním řízením.³⁷

6.3 Úřady práce

Úřady práce vyplácejí dávky pomoci v hmotné nouzi, Jedná se především tzv. o mimořádnou okamžitou pomoc, příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení.³⁸

---

³⁵ ČERNÍKOVÁ, V. *Sociální ochrana: terciální prevence, její možnosti a limity*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 214. ISBN 978-80-7380-138-0.

³⁶ HANUŠ, B. *Primární základy penologie*. Praha: Vysoká škola J.A. Komenského, 2005, str. 57. ISBN 80-86723-14-3.

³⁷ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 84. ISBN 978-80-7380-389-6.

6.4 Navazující sociální služby

Navazující sociální služby pro propuštěné z výkonu trestu lze charakterizovat jako nekompletní. Jedná se hlavně o nízkoprahová centra, azylové domy, domy se zvláštním režimem, která jsou určena i pro další cílové skupiny, jako jsou např. osoby bez domova, sociálně vyloučení a drogově závislí. Tyto služby poskytují především neziskové organizace.³⁹

---

³⁸ *Kroky 2012. 2. vydání.* Praha: Sdružení pro probaci a mediaci v justici, 2012, s. 15. ISBN 978-80-904116-2-3.

³⁹ Benešov City. *Postpenitenciární péče* [online]. [cit. 2024-03-26].

Dostupné z: <https://www.benesov-city.cz/vite-co-je-postpenitenciarni-pece/d-40524>

7 Program zacházení ve výkonu trestu odnětí svobody

Zákonem č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, je stanovena tvorba programu zacházení. Realizaci programu zacházení upravuje vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody. Jednou z hlavních priorit Vězeňské služby České republiky je právě realizace programu zacházení. Programy zacházení nejsou dotčeni odsouzení, jimž byl udělen trest odnětí svobody nepřesahující celkovou délku tři měsíce.⁴⁰

Cílem tohoto programu je dosažení stanoveného účelu výkonu trestu využitím přesně specifikovaných aktivit. Hovoříme o aktivitách pracovních, vzdělávacích, speciálně výchovných, zájmových a utváření vnějších vztahů.

Při nástupu odsouzeného do výkonu trestu odnětí svobody je vypracována tzv. komplexní zpráva, její součástí je pedagogické, psychologické a sociální posouzení a rozbor trestné činnosti.⁴¹

Program zacházení je vytvářen pro každého odsouzeného individuálně, což je úkolem speciálního pedagoga ve spolupráci s ostatními odbornými zaměstnanci. Každý program zacházení musí obsahovat alespoň jednu z výše uvedených kategorií aktivit. Principem programu je návrh časově vhodně navrženého sledu různých aktivit. K vyhodnocení programu zacházení dochází zpravidla jedenkrát za měsíc.⁴²

7.1 Pracovní aktivity

Nejdůležitější součástí programu zacházení jsou pracovní aktivity. Přínosné jsou jak pro odsouzené, pro věznic, ale také pro ostatní společnost. Aspektů, proč odsouzení chtějí dobrovolně vykonávat pracovní aktivity, je několik. Základním důvodem jsou peníze, kdy odsouzený na základě poskytnutí souhlasu se zaměstnáním vykonává pracovní činnost, za kterou je finančně ohodnocen. Finanční odměna je odsouzenému poukázána na tzv. konto, kde jsou finanční prostředky rozděleny do různých kategorií. Část odměny odchází jako náklady na výkon trestu odnětí svobody. Z části

---

⁴⁰ ČESKO. Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody. Trestní předpisy: In *ÚZ. Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody: redakční uzávěrka 01.01.2023*. Ostrava: Sagit, 2023. s. 379. ISBN 978-80-7488-556-3.

⁴¹ HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství. 2., dopl. vydání*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006, s. 122. ISBN 80-86708-30-6.

⁴² ŮZL, M., *Penitenciaristika a penologie*. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2012. s. 113. ISBN 978-80-87182-24-6.

se uspokojují pohledávky, pokud odsouzenému před nástupem do výkonu trestu nějaké vznikly. Další neopomenutelnou částí je výživné na nezaopatřené děti. Zbytek peněz je rozdělen na úložné a kapesné, což odsouzenému zajišťuje určitou míru finanční soběstačnosti. Odsouzený má možnost poslat peníze rodině nebo je využít při nákupu v kantýně. Dalším důvodem je sociální kontakt, kdy odsouzený díky pracovní činnosti přichází do kontaktu s dalšími lidmi včetně civilních. Třetím důvodem je fyzická aktivita, kdy si odsouzený takzvaně krátí volný čas ve věznici. Seberealizace je ojedinělým důvodem, nikoli nemožným, kdy má odsouzený možnost díky své zručnosti a dovednostem postoupit na místo předáka.⁴³

Způsobů jak realizovat pracovní aktivitu je několik. Základním je práce pro věznici, tzv. režie, kdy se odsouzený podílí na chodu věznice tím, že provádí úklidy, pracuje v kuchyni, v prádelně nebo na údržbě. Další možností je práce pro soukromý subjekt, kdy si firmy najímají vězně k pracovní činnosti.⁴⁴

7.2 Vzdělávací aktivity

Vzdělávání odsouzených je základem pro úspěšné uplatnění osoby, která byla propuštěna z výkonu trestu odnětí svobody, především na trhu práce a celkově ve společnosti. V tomto případě se vychází z předpokladu, že vzdělaný člověk má větší možnost uplatnit se na trhu práce. Získat zaměstnání znamená zákonný způsob obživy, čímž je snížena možnost opětovného páchaní trestné činnosti z důvodu vlastního zajištění.

Aktivity jsou zaměřeny na pomoc těm vězňům, kteří mají zájem o zařazení do společnosti, a to nejen v podpoře snažení, ale i zvětšení šancí společenského uplatnění.

Cílem je připravit během pobytu ve věznici odsouzeného s pomocí odborného vzdělávání a individuálního motivačně-poradenského programu najít vhodné pracovní uplatnění, ale i posílit motivaci ke vstupu do zaměstnání. Vzdělávání je v prostředí věznic součástí socializace odsouzeného, cílem je dosažení kognitivní vybavenosti osobnosti, tedy osvojení vědomostí, dovedností, postojů, hodnot a norem, které se formuje prostřednictvím vzdělávacích procesů. Na základě doporučení specialistů, vlastního zájmu a schopností a také délky trestu jsou vybírány vhodné osoby ve výkonu

---

⁴³ HALUZOVÁ, S., BLANDA, R. Při práci utíká trest rychleji. In *České vězeňství*, 2/2009 [online]. Praha: VSČR, 2009, s. 13 [cit. 2024-03-17]. Dostupné také z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/informacni-servis/ceske-vezenstvi/2009/cv02-2009.pdf>

⁴⁴ ŠTĚRBA, V. *Penologie*. Praha: Armex, 2007, s. 73. ISBN 978-80-86795-48-5.

trestu odnětí svobody. Jako velmi účelné a vhodné se zdá používání moderních didaktických pomůcek, včetně počítačů, DVD přehrávačů a dalších technických prostředků. Didaktické pomůcky využívají jak učitelé teoretických předmětů, tak i vyučující odborné výchovy. Vyučující teoretických předmětů však tyto pomůcky mohou využívat ve větší míře.

Udržet zájem odsouzených je velmi těžké, protože s každým sebemenším neúspěchem, a to i mimo oblast vzdělávání, motivace ke studiu klesá. Nabídka vzdělávacích aktivit je navíc omezena možnostmi věznice.⁴⁵

7.3 Speciálně výchovné aktivity

Odsouzeným, kteří chtějí dobrovolně spolupracovat s odbornými zaměstnanci příslušné věznice, jsou nabídnuty speciálně výchovné aktivity, které jsou zpravidla realizovány na specializovaných odděleních, ale mohou zde být i zařazeni odsouzení z jiných oddílů.

Samotná realizace těchto aktivit probíhá většinou v malém kolektivu. Některé sprogramy v této oblasti zacházení byly převzaty ze zahraničí, na některých spolupracuje Vězeňská služba s organizacemi, které vykonávají následnou postpenitenciální péči.

Mezi nejvýznamnější aktivity v činnosti Vězeňské služby patří program ZZ (získej zaměstnání) a program 3Z (zastav se, zamysli se, změň se, někdy označovaný také ZZZ), které jsou realizovány v mnoha věznicích v ČR.⁴⁶

Program 3Z je standardizovaný program se stanoveným postupem dle pracovního manuálu, který byl připraven pro vyškolené trenéry. Těmi jsou vězeňští psychologové. Smyslem programu je zamyslet se a pochopit vlastní protiprávní jednání a problematiku související s touto trestnou činností, pokusit se získat dovednosti zaměřené na prevenci takového jednání a na neopakování trestné činnosti. Tento program je určen především recidivistům. Zařazeny jsou zde různé hry na uvolnění, která vedou až po diskuzi na téma trestné činnosti každého účastníka programu. Probírány jsou různé druhy chování, které mají dopad trestné činnosti na pachatele

---

⁴⁵ Zacházení s odsouzenými s nařízenou ústavní léčbou. In *České vězeňství 3/2008* [online]. Praha: VSČR, 2008, s. 21 [cit. 2024-03-17]. Dostupné také z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/informacni-servis/ceske-vezenstvi/2008/cv03-2008.pdf>

⁴⁶ Tamtéž, s. 21

a jeho okolí. Nedílnou součástí ZZZ je i snaha vžít se do role poškozené osoby a pomocí různých metod rozebrat, jak se v daných situacích zachovat a nedopouštět se trestné činnosti. Hledají se i příčiny vlastní protizákonné činnosti. Kouči vedou účastníky programu k tomu, aby rozeznali krizové chování, které je následně přivedlo k páchání trestné činnosti.⁴⁷

Program ZZ je zaměřen zejména na uplatnění propuštěného na trhu práce. Absolvování programu ZZ zvyšuje odsouzenému po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody šanci nalézt a udržet si zaměstnání, pomáhá jim nalézt řešení problémů souvisejících s trestnou činností, a tak minimalizují riziko jejich opakování. Tento program je připraven ve spolupráci s občanským sdružením Sdružení pro probaci a mediaci v justici. V rámci programu se účastníci učí řešit problémy a konflikty, měnit vzorce svého chování a nacvičují komunikační dovednosti.⁴⁸

Mimo tyto dva specializované programy patří do této skupiny programu zacházení další aktivity, například arteterapie, relaxace hudbou, sociálně psychologický výcvik, pracovní terapie, sociálně právní poradenství nebo občanská příprava. Nezanedbatelné místo ve speciálních výchovných aktivitách má též řešení individuálních problémů každého jednotlivce ve výkonu trestu odnětí svobody. V těchto případech řeší vězni své problémy za pomoci specialistů a učí se při tom jak těmto problémům předcházet a jak je řešit.

7.4 Zájmové aktivity

Jedná se o nejvíce zastoupené aktivity, kdy si odsouzený volí aktivitu dle vlastních potřeb a zájmů. Tyto aktivity mají velký přínos na rozvoj osobnosti, kreativity, orientace na sociální kontakt, překonání pasivní komunikace a dále odreagování a zábava.⁴⁹

---

⁴⁷ Program 3Z odhalil „mé černé já“. In *České vězeňství 2/2011* [online]. Praha: VSČR, 2011, s. 17-8 [cit. 2024-03-29]. Dostupné také z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/informacni-servis/ceske-vezenstvi/2011/cv2-2011.pdf>

⁴⁸ Rubikon Centrum. *Reintegrační program* [online]. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://www.rubikoncentrum.cz/dalsi-projekty/reintegracni-program-plus/>

⁴⁹ MEZNÍK, J., KALVODOVÁ, V., KUČTA, J. *Základy penologie*. Brno: Masarykova univerzita, 1995, s. 49. ISBN 80-20-1248-X.

7.5 Oblast vytváření vnějších vztahů

Základní institucí společnosti je rodina, která výrazným způsobem přispívá k vytváření charakteru člověka. Pokud nastane skutečnost, kdy je člen rodiny odsouzen k výkonu trestu odnětí svobody, je právě rodina základním prostředkem pomoci odsouzenému nejen ve výkonu trestu, ale i po jeho propuštění. Hůře snášejí výkon trestu odnětí svobody odsouzení, kteří nemají kvalitní nebo žádné rodinné zázemí. U těchto osob často dochází k navázání nových vazeb v kriminálním prostředí, mezi ně patří bezdomovci, lidé citově plošší, závislí všech kategorií a asociálové. Tato skupina odsouzených se ve vězení lépe adaptuje a využívají kompletní servis, kterému se jim ve věznici dostává.

Osobní kontakt je nejdůležitější formou styku s rodinou, kdy je toto realizováno návštěvami rodinných příslušníků ve věznici, možné je i povolit odsouzenému krátkodobě opuštění věznice za účelem návštěvy rodiny. Dalším způsobem komunikace je korespondence, která oproti minulosti není hojně využívána z důvodu možnosti častějších telefonických hovorů a v poslední době stále více využívané možnosti komunikace prostřednictvím aplikace Skype.⁵⁰

---

⁵⁰ GÜNZLOVÁ, I., GOJOVÁ, A. *Sborník studijních textů pro sociální kurátory*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2009, s. 204. ISBN 978-80-7368-627.

8 Věznice Plzeň

8.1 Historie

Dne 29. 9. 1869 oznámil místodržící v Čechách okresním hejtmanům plán ministerstva spravedlnosti o výstavbě nové trestnice v Čechách. Místem výstavby trestnice mělo být okolí hlavního města Prahy nebo blízkost jiného města. Směrnicí ministerstva spravedlnosti byla požadována lokalita napojená na železniční síť, z důvodu transportu vězňů, která byla realizována železniční dopravou. Dalším požadavkem byla dostatečná zásoba vody s možností bezproblémového zásobování trestnice. Nedílnou podmínkou pro výběr lokality byla také možnost efektivního zaměstnávání vězňených osob. Z 23 podaných návrhů byly pro výstavbu z hlediska lokality nejvhodnější návrhy z Plzně, Domažlic a Klatov.

Pro stavbu byla zvolena Plzeň, kdy v roce 1870 bylo vydáno rozhodnutí o vykoupení pozemků v lokalitě „Na Borách“. Strategický význam měla stavba věznice i pro obyvatele Plzně a okolí, z důvodu ekonomické krize v letech 1873–1874, s výrazným propuštěním z podniků a významných firem. Jako nejvhodnější přišla výstavba věznice hvězdicového typu, který je typický pro Pensylvánský systém věznění.

Výstavba byla zahájena v roce 1873. Stavbu realizovali architekt a c.k. vrchní stavební rada Emanuel rytíř Trojan von Bylanow a projektant a c.k. vrchní inženýr Franz Maurus. Věznice s náklady na výstavbu ve výši 2 600 000 zlatých měla mít kapacitu 1000 vězňů. Svému účelu začala věznice sloužit v červenci roku 1878. První transport 43 vězňů byl realizován 16. 7. 1878.

První vězni umístění v trestnici Bory byli řemeslníci, kteří se podíleli na dokončovacích pracích. Za Rakouska–Uherska zde byli umisťováni političtí vězni a vězni s trestem těžkého žaláře delším 10 let. Výnosem č. 8604/23 byli do mužské věznice v Plzni umisťováni političtí vězni z celého území první republiky. Fungování borské věznice bylo založeno na principu zaměstnávání vězňů, kteří pracovali v areálu trestnice nebo mimo.

Nový ředitel trestnice JUDr. Kočí prosazoval zakoupení velkostatku v Liticích, s čímž souhlasilo jak ministerstvo spravedlnosti, tak i správa Thurn–Taxiského panství, majitele statku. Litický statek provozoval trestnice se slušnými hospodářskými výsledky

několik let. Při zhoršující vojensko–politické situaci Horní Bříza, Třemošná u Plzně, uhelný důl v Libkovicích a další.

V současnosti je Věznice Plzeň největší věznice v republice, co se týká ubytovací kapacity odsouzených. Ve věznici jsou umístěni odsouzení muži, na přechodnou dobu odsouzené ženy, obvinění muži, obviněné ženy a obvinění mladiství.⁵¹

8.2 Současnost

Věznice Plzeň je profilována jako věznice s ostrahou. Jsou zde zřízena oddělení s ostrahou ve **středním** stupni zabezpečení, oddělení s ostrahou s **vysokým** stupněm zabezpečení, oddělení se **zvýšenou ostrahou**, oddíl specializovaný pro výkon trestu odsouzených s poruchou osobnosti a chování způsobeným užíváním návykových látek a oddíl specializovaný pro výkon trestu odsouzených trvale pracovní nezařaditelných ve zvýšené ostraze.

Ubytovací kapacita Věznice Plzeň je v současné době, v přepočtu na 4 m² na osobu 1039 odsouzených a 143 obviněných, celkem tedy 1182 vězňených osob.

Pro Krajský soud Plzeň a okresní soudy Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov zajišťuje Věznice Plzeň výkon vazby na zvláštním oddělení.

V oddělení výkonu vazby jsou umístěni obvinění muži, obviněné ženy, odsouzené ženy po dobu eskorty k soudům a mladiství. K 29. 2. 2024 je ve Věznici Plzeň umístěno 9 obviněných žen, 97 obviněných mužů a 12 odsouzených žen. Ve výkonu trestu odnětí svobody je umístěno celkem 1105 mužů, z toho 2 s nízkým stupněm zabezpečení, 153 v ostraze se středním stupněm zabezpečení, 895 s vysokým stupněm zabezpečení, v ostraze neumístěno 15 a 40 odsouzených ve zvýšené ostraze. Využitelnost Věznice Plzeň je k 29. 2. 2024 103,47 %.⁵²

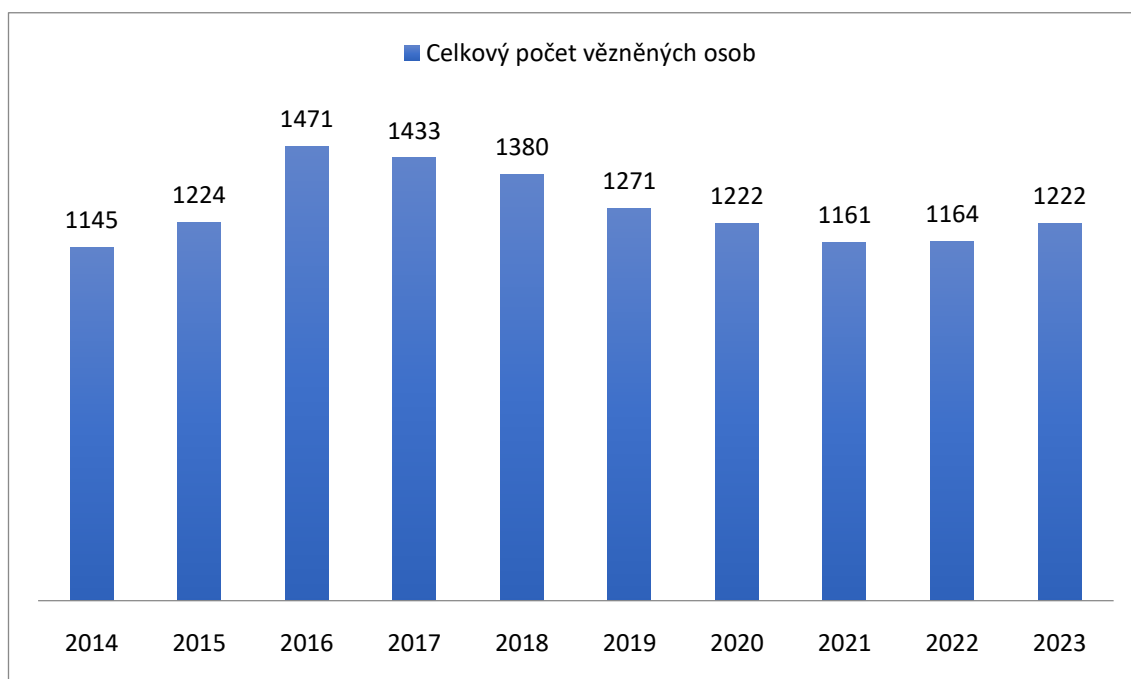
⁵¹ PALEČEK, L. *Věznice borská*. Plzeň: Starý most, 2017, s. 5–42. ISBN 978-80-87338-76-6.

⁵² Vězeňská služba České republiky. *Základní informace* [online]. [cit. 2024-03-17]. Dostupné také z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-plzen/sekce/zakladni-informace>

Tabulka 2: Přehled počtu vězňených osob v posledním desetiletí ve Věznici Plzeň⁵³

	Výkon trestu odnětí svobody	Výkon vazby	Celkový počet vězňených osob
2014	998	147	1145
2015	1093	131	1224
2016	1341	130	1471
2017	1322	111	1433
2018	1250	130	1380
2019	1153	118	1271
2020	1111	111	1222
2021	1076	85	1161
2022	1074	90	1164
2023	1119	103	1222

Graf 2: Celkový počet vězňených osob ve Věznici Plzeň od roku 2014⁵⁴

⁵³ vlastní zdroj z poznatků dostupné z:

<https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/msh/msh-2024/msh02-2024.pdf> [cit. 2024-03-26], 2024

⁵⁴ Tamtéž

Oddělení pro odsouzené trvale pracovní nezařaditelných – zvýšená ostraha

Kapacita oddělení je 20 míst, k 29. 2. 2024 je v tomto oddělení umístěno 19 odsouzených. Trvale pracovní nezařaditelným odsouzeným je osoba ve výkonu trestu odnětí svobody, která je starší 65 let, pokud sama nepožádá o zařazení do práce. Dále se patří odsouzený, který byl uznán invalidou ve třetím stupni invalidity, nebo jehož zdravotní stav neumožňuje trvalé pracovní zařazení, trpí závažnějšími zdravotními potížemi, které znemožňují soustavný výkon práce, do níž je věznicí zařazen, respektive kterou mu věznice může nabídnout.⁵⁵

Specializované oddělení pro odsouzené s poruchou osobnosti a chování způsobené užíváním psychotropních látek ve Věznici Plzeň

Oddělení s kapacitou 50 osob je umístěno ve třetím podlaží samostatného křídla 1/7 plzeňské věznice. Ke dni 11. 3. 2023 je do programu zařazeno 44 odsouzených. Jde o celkové uspořádání s venkovními ochozy, kdy středový volný prostor je zakryt plechy. Ty znemožňují jakýkoliv kontakt s jinými odsouzenými. Cely jsou koncipovány pro 2–4 odsouzené a jejich rozměry na celém podlaží jsou unifikované. Stejněho charakteru jsou i dvě kulturní místnosti, místnost pro samoobslužné činnosti a místnost pro realizaci individuálních terapií. Vycházkový dvůr nabízí dobré možnosti pro sportovní vyžití. Součástí oddělení je i prostor prodloužené chodby vybavený kobercem, kde lze cvičit jógu a ranní cvičení.⁵⁶

Specializované oddělení slouží pro diferencovaný výkon trestu odnětí svobody u odsouzených s poruchou osobnosti a chování, způsobenou užíváním psychotropních látek, zařazených k výkonu trestu odnětí svobody do věznice s ostrahou. Na oddělení je praktikován terapeutický program zacházení dle §35 odst. 2 písm. d zákona o výkonu trestu odnětí svobody a komunitní způsob života odsouzených upravený na vězeňské podmínky.⁵⁷

---

⁵⁵ INTERNÍ DOKUMENT: Informace poskytnuté od vychovatele oddílu trvale pracovní nezařaditelných Věznice Plzeň

⁵⁶ INTERNÍ DOKUMENT: Informace poskytnuté od speciálního pedagoga specializovaného oddělení Věznice Plzeň

⁵⁷ Tamtéž

Metody a formy specializovaného zacházení

Specializované oddělení je vybudováno na základech komunitního systému odvykacího zařízení typu DAY-TOP, běžně využívaného v zemích EU a USA, kdy základem je dobrovolnost. Ke vzniku přispěly i praktické zkušenosti prim. MUDr. Karla Nešpora, CSc. Denní komunitní sezení, společná kontrola a společné řešení problémů členů komunity přispívají k uvědomění si svých problémů. Propracovaný bodovací systém, který je vázán na většinu činností, je jedním z motivačních, ale i represivních prvků. Stoprocentní dochvilnost, přesnost, pečlivost a odpovědnost za svoje výsledky v komunitě vedou odsouzené k návykům, které jsou schopny je zbavit závislosti a zařadit do normální společnosti. Kromě komunitního vědomí je zde řada zájmových a naučných aktivit, případně cílených terapeutických činností, které promyšleně formují osobnost žádaným směrem.⁵⁸

Členění specializovaného oddělení

A: Přijímací oddělení s terapeutickým programem zacházení

1. Odsouzený se podrobuje detoxifikaci, postupně je vyšetřen somatickým lékařem, psychiatrem, psychologem, speciálním pedagogem a sociálním pracovníkem.
2. Postupně se začleňuje do komunitního systému oddělení a připravuje se k zařazení do intenzivního terapeutického programu zacházení.
3. Posuzuje se vhodnost a doba zařazení odsouzeného do oddělení pro výkon intenzivního terapeutického programu zacházení.
4. Délka pobytu v přijímacím oddělení je posuzována u každého odsouzeného individuálně, zejména s ohledem na zbývající délku trestu, osobnostní a zdravotní dispozice, zda má, či nemá nařízené ochranné léčení, plnění programu zacházení a kapacitu oddělení pro výkon intenzivního terapeutického programu zacházení.
5. O zařazení odsouzeného do oddělení pro výkon intenzivního terapeutického programu zacházení rozhoduje na základě návrhu vychovatele odborná komise specializovaného oddílu.⁵⁹

---

⁵⁸ INTERNÍ DOKUMENT: Informace poskytnuté od speciálního pedagoga specializovaného oddělení Věznice Plzeň

⁵⁹ Tamtéž

B: Oddělení pro výkon intenzivního terapeutického programu zacházení

1. Odsouzení jsou zařazováni do intenzivního terapeutického programu zacházení, který je rozdělen do čtyř postupných programů (prostupných skupin vnitřní diference) P4–P1, kdy o zařazení a změně zařazení do příslušného programu rozhoduje terapeutický tým s přispěním komunity.
2. V případě úspěšného ukončení celého programu, který trvá minimálně 40 týdnů, může být odsouzený na základě návrhu terapeutického týmu zařazen do programu zacházení označovaného H (hotovec) v prostupné skupině vnitřní diference 1. a 2.
3. Program H je ještě výrazněji zaměřen na přípravu pro vstup do civilního života se snahou o nakontaktování na civilní zařízení s drogovou problematikou a má statut výstupního oddělení.
4. Odsouzení zařazení v programu H jsou v rámci zdravotní klasifikace a možností věznice pracovně zařazováni a mají patronát nad odsouzenými v počáteční fázi intenzivního terapeutického programu zacházení.⁶⁰

C: Středisko zvláštní diagnostické a léčebné péče pro odsouzené toxikomany a poradna drogové prevence

1. Je součástí Zdravotnického střediska Vězeňské služby České republiky Věznice Plzeň.
2. V rámci tohoto střediska je odsouzeným poskytována ambulantní somatická i psychiatrická péče.
3. Při tomto středisku je na specializovaném oddělení zřízena lůžková část. Neurčí-li ošetřující lékař jinak, jsou do ní odsouzení po dobu neschopnosti umísťováni.
4. Protidrogová poradna je vedena lékařem-psychiatrem a její činnost spočívá ve vyhledávání, evidování, eventuálně dispenzarizování odsouzených zneužívajících psychotropní a jiné návykové látky a jejich motivování k účasti na programech zacházení realizovaných ve specializovaném oddílu.⁶¹

---

⁶⁰ INTERNÍ DOKUMENT: Informace poskytnuté od speciálního pedagoga specializovaného oddělení Věznice Plzeň

⁶¹ Tamtéž

Cílová skupina specializovaného oddělení

Jedná se o odsouzené vykonávající výkon trestu v ostraze, kteří v souvislosti se svojí trestnou činností přišli do kontaktu s návykovými – nejčastěji psychotropními látkami. Nemusejí mít soudně nařizenu ústavní ani ambulantní léčbu. Celá koncepce by měla působit na odsouzeného ve smyslu mobilizace pozitivních složek osobnosti, jejich kompenzačních mechanismů, zharmonizování vlastností odsouzeného a jeho opětovné zařazení do společnosti. Návrat je chápán ne do prostředí těsně před výkonem trestu, ale opět do prostředí s pozitivními prvky.⁶²

Cíl specializovaného oddělení

U závislých odsouzených (toxikomani, alkoholici) je cílem dosáhnout změny dosavadních způsobů jednání a chování, které vedly k závislosti a s ní spojené kriminalitě. U odsouzených je třeba vybudovat během pobytu na specializovaném oddělení návyky vedoucí k utváření odpovědnosti za svoje jednání, vytváření pracovních návyků a schopnosti začlenit se do běžného bezproblémového způsobu života. Dále je důležité snažit se pomocí cíleně podávaných informací o dosažení zmírnění možných škod a případně zamezení šíření psychotropních a jiných návykových látek ve vězeňské populaci se všemi důsledky, které z ní vyplývají. Cílem je také nakontaktování odsouzených na civilní zařízení, terapeutickou komunitu, charitativní zařízení, azylové domy apod., které se zabývají léčbou a poradenstvím v oboru závislostí, aby s jejich pomocí bylo ulehčeno zařazení jednotlivců do společnosti po ukončení výkonu trestu odnětí svobody.⁶³

---

⁶² INTERNÍ DOKUMENT: Informace poskytnuté od speciálního pedagoga specializovaného oddělení Věznice Plzeň

⁶³ Tamtéž

8.3 Program zacházení ve Věznici Plzeň

Příslušný speciální pedagog nástupního oddělení vypracuje program zacházení s přihlédnutím na reálná přání vězně, který si může vybrat konkrétní aktivity, svůj výběr odsouzený stvrdí podpisem příslušného formuláře (Příloha I). Nabídku aktivit programu zacházení dává, v souladu s ustanovením § 36, odst. 1, vyhláška č. 345/1999 Sb. vnitřní řád Věznice Plzeň, čl. 28. ten stanoví:

- (1) *Program zacházení je výchovný prostředek vedoucí k přijetí odpovědnosti za spáchaný trestný čin a naplňování účelu trestu. Sestává se z cíle a jednotlivých oblastí-aktivit vycházejících z možností věznice – výčet aktuálních aktivit obsahuje odstavec 6.*
- (2) *Garantem sestavení programů zacházení je speciální pedagog v nástupním oddělení. Odsouzenému jsou nabídnuty nebo povinně stanoveny aktivity. V průběhu výkonu trestu se aktivity a cíle programu zacházení podle potřeby a ve spolupráci s odsouzeným aktualizují.*
- (3) *Průběžné hodnocení programu zacházení je celkové vyhodnocení všech jeho oblastí, včetně plnění cíle v příslušných intervalech pro daný typ věznice a kategorii odsouzených. Vyhodnocení provádí vychovatel a je podkladem pro komplexní hodnocení naplňování účelu výkonu trestu pro potřeby soudu při jednání o podmíněném propuštění či o přeřazení do jiného typu věznice.*
- (4) *Minimální program pro odsouzeného, který odmítne všechny nabízené či povinné aktivity, se skládá z povinnosti dodržovat pořádek, kázeň, běžné společenské normy a práce k zajištění každodenního provozu věznice.*
- (5) *Odsouzenému může být povinně stanovena aktivita v rámci zařazení do standardizovaného programu (viz odstavec 6) Program zacházení není vyhodnocen v této části jako neplněný v případě, nemůže-li být do standardizovaného programu odsouzený zařazen z kapacitních důvodů nebo z jiných závažných překážek na straně Vězeňské služby.⁶⁴*

---

⁶⁴ INTERNÍ DOKUMENT: Vnitřní řád Věznice Plzeň

Minimální program zacházení

Odsouzenému s maximální délkou trestu do tří měsíců je stanoven minimální program zacházení, kdy se vězeň pouze zapojuje do prací k zajištění každodenního chodu věznice, např. úklidu, a musí dodržovat pořádek, kázeň a běžné společenské normy chování. Odsouzenému je umožněno zapojit do neřízených aktivit, jako je např. sportování na vycházkách.⁶⁵

Vyhodnocení programu zacházení

Příslušný vychovatel provede 1 x za tři měsíce vyhodnocení programu zacházení. Zásadní aspekt, který má vliv na vyhodnocení programu, je zařazení do skupiny vnitřní diference. Pokud se chce odsouzený udržet v první skupině, nebo chce přestoupit do vyšší skupiny, musí program zacházení plnit. V případě neplnění může být odsouzený přeřazen do nižší skupiny vnitřní diference. Proto se tyto skupiny označují jako Prostupné skupiny vnitřní diference. Vyhodnocení provádí příslušný vychovatel s individuálním přístupem, ale je povinen brát ohled na zvolené aktivity a to i v případě, že odsouzený nemá žádnou aktivitu zvolenou. Význam má vyhodnocení s určením zda odsouzený program zacházení plní či nikoli, vyhodnocení je vypracováno na určený formulář. (Příloha II, Příloha III)⁶⁶

---

⁶⁵ ČESKO. Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody. Trestní předpisy: In *ÚZ. Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody: redakční uzávěrka 01.01.2023*. Ostrava: Sagit, 2023. s. 369. ISBN 978-80-7488-556-3.

⁶⁶ Tamtéž

9 Volnočasové aktivity ve Věznici Plzeň

Volnočasové aktivity ve Věznici Plzeň ovlivňuje několik aspektů, mezi které patří prostory, materiální vybavení a finanční náročnost. Některé z aktivit byly z důvodu ekonomické náročnosti pozastaveny. Přesto Věznice Plzeň nabízí odsouzeným širokou škálu možností jak využít volný čas.

9.1.1 Sportovní aktivity

Fitness

Tento program vede speciální pedagog, který odpovídá za jeho správné plnění. S omezeným počtem odsouzených vykonává tuto aktivitu v posilovně dle rozvrhu několikrát týdně. Cílem je vštípit odsouzenému základní teoretické znalosti v oblasti biologické stavby těla a správné provádění jednotlivých cviků. Tato aktivita má i motivační charakter, neboť ji mohou vykonávat pouze odsouzení zařazení do první diferenciacní skupiny.⁶⁷

Stolní tenis

Tato aktivita je chápána ve dvou rovinách. V první se jedná o úroveň pohybovou, kdy je procvičována koncentrace, koordinace pohybů, rychlost a vytrvalost. Ve druhé se jedná o sportovní vyžití ve formě přípravy turnajů, tvorby informační nástěnky a sledování dostupných informací v oblasti stolního tenisu z televize či periodik. Jedná se o aktivitu, která není náročná na materiální a technické vybavení.⁶⁸

Elektronické šipky

Jedná se o aktivitu nenáročnou na materiální zajištění, neboť postačí opatření šipek elektronického terče. Tato činnost napomáhá odsouzeným se odreagovat, zvýšit svou dovednost a soutěžit ve smyslu fair play. Odsouzení z vlastní iniciativy pořádají šipkové turnaje a zpracovávají tabulky s průběžnými výsledky, které vyvěšují na nástěnku.⁶⁹

---

⁶⁷ INTERNÍ DOKUMENT: Písemná příprava vedoucích kroužků (vychovatel, speciální pedagog, sociální pracovník).

⁶⁸ Tamtéž

⁶⁹ Tamtéž

Kroužek míčových her

Pro realizaci této aktivity je určena tělocvična, kterou Věznice Plzeň disponuje. Je vykonávána skupinově ve složení dle druhu aktivity: fotbal, nohejbal, florbal, volejbal. Napomáhá odsouzeným spolupracovat v týmu a upevňovat zásady fair play. I v tomto případě jsou pořádány turnaje, které upevňují soutěživost a týmového ducha.⁷⁰

Zdravý životní styl

Aktivita je podobná dříve zmíněné aktivitě Fitness, není zaměřena pouze na fyzickou zdatnost, ale také na relaxaci, zdravé stravování, regeneraci a zdravé životní prostředí. Jedná se o činnost hromadnou, realizována je v tělocvičně, na vycházkovém dvoře a terapeutických místnostech. Využívány jsou míčové hry, soutěže, turnaje, posilovna, rovněž informativní besedy a kurzy věnující se zdravému životnímu stylu. Tohoto programu se účastní uzavřená skupina odsouzených, realizován je minimálně jedenkrát týdně.⁷¹

Šachy

Tato materiálně minimálně náročná aktivita má charakter sportovní i výchovně–vzdělávací. Utváří v odsouzených soutěživost, rozvíjí dovednost a taktiku a je účelným prostředkem k uvolnění napětí a odreagování.⁷²

9.1.2 Dovednostní a vzdělávací aktivity

Keramická dílna

Posláním keramické dílny je rozvíjení tvořivé vizuální a kreativní činnosti odsouzených. Pomáhá naučit se vzájemné toleranci, pomoci a ochraně výrobků, s respektem práce ostatních. Tato aktivita je určena pro cílovou skupinu odsouzených, kteří jsou zařazeni do oddílu bezdrogové zóny se „standardním režimem“. Jedná se o uživatele omamných a psychotropních látek, lze je považovat za jedince, kteří jsou návykovými látkami ohroženi a jsou rozhodnuti se drogám vyhýbat. Cílem aktivity je snižování poptávky po návykových látkách, naučit se trpělivosti, houževnatosti a cílevědomosti, cvičení motorické koordinace a smysluplně využívat volný čas.⁷³

---

⁷⁰ INTERNÍ DOKUMENT: Písemná příprava vedoucích kroužků (vychovatel, speciální pedagog, sociální pracovník).

⁷¹ Tamtéž

⁷² Tamtéž

⁷³ Tamtéž

Truhlářská dílna

Při této činnosti odsouzený pracuje s ručním nářadím (kladiva, šroubováky, kleště, pilníky, hoblíky) a s elektrickými nástroji (vrtačka, fréza, pila, bruska). Práce v truhlářské dílně mají vzdělávací efekt s osvojením manuálních dovedností, zodpovědnosti vůči sobě a ostatním v dílně, kdy odsouzený je povinen dodržovat zásady bezpečnosti práce. Tato aktivita je realizována v truhlářské dílně věznice dvakrát týdně.⁷⁴

Košikářství

Předmětem košíkářství je rozvoj tvořivých manuálních dovedností, s rozvojem tolerance, respektu práce druhého a vzájemné pomoci. Košíkářská tvorba napomáhá citovému, duchovnímu a intelektuálnímu růstu, seberealizaci a relaxaci. Tato aktivita je vykonávána v dílně s využitím různých dostupných materiálů (vrbové proutí, košíkářské potřeby nebo pedigu).⁷⁵

Finanční gramotnost + dluhové a předvýstupní poradenství

Tato aktivita je zaměřená na oblast sociálněprávního poradenství odsouzeného, vzhledem ke složení vězeňské populace je nejvhodnější formou docílení rozšíření obecných znalostí a adaptace odsouzených po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Tato smysluplná aktivita vedoucí k získání sociálněprávního podvědomí může přímo napomoci k potlačení kriminogenních faktorů, a to napomáhá ke snížení recidivy. Odsouzené je třeba připravit do civilního života předvýstupním a finančním poradenstvím se zaměřením na situace z každodenního života.⁷⁶

Čtenářský kroužek

Zavedením této aktivity vzniká možnost rozšíření nabídky aktivit zaměřených na zájmové vzdělávání odsouzených. Vzhledem k nízké materiální náročnosti může tato aktivita uspokojit širší řadu vězeňské populace. K dispozici je vězeňská knihovna a také možnost zasílání knih nebo periodik příbuznými.⁷⁷

---

⁷⁴ INTERNÍ DOKUMENT: Písemná příprava vedoucích kroužků (vychovatel, speciální pedagog, sociální pracovník).

⁷⁵ Tamtéž

⁷⁶ Tamtéž

⁷⁷ Tamtéž

Hudební kroužek

Hudba, terapeutická a léčebná hudba pomáhá k uvolnění psychického a tělesného napětí, podporuje rychlejší regeneraci, posiluje imunitní systém a zmírňuje fyzické obtíže. Hudební kroužek seznamuje odsouzené s jednotlivými hudebními žánry, a to i podle etnické příslušnosti, zároveň nabádá k vlastní seberealizaci a improvizaci. Metodou je vlastní hudební činnost (hra na hudební nástroje) a také samotný poslech hudby. Odsouzení v rámci této aktivity připravují hudební vystoupení pro odsouzené v rámci věznice.⁷⁸

Zeměpisný kroužek

Aktivita je zaměřena na rozšíření znalostí a poznávání světadílů, fauny a flory světa, geografie, historie a jednotlivých kultur. Je využívána odborná literatura, ale také televizní projekce s cestopisnou tematikou.⁷⁹

Dějepisný kroužek

Koncepce dějepisného kroužku je odborná jako u zeměpisného kroužku, kdy předmětem aktivity je získání a rozšíření informací o vzniku a dějinách lidské civilizace.⁸⁰

Ergoterapie (skleník)

Tato aktivita je určena odsouzeným, umístěným v oddílu 1/7-3 – specializované oddělení pro drogově závislé. Věznice Plzeň disponuje skleníkem, ve kterém odsouzení pěstují plodiny. Při této činnosti se učí trpělivosti, preciznosti a týmové práci. Zvláštní formou odměny této aktivity je možnost konzumace vypěstovaných plodin.⁸¹

Akvaristika

Obdobně jako u předchozí aktivity je akvaristika určená pro odsouzené, kteří jsou ubytováni v oddílu 1/7-3 – specializované oddělení pro drogově závislé. V suterénu oddílu 1/7 jsou prostory vyhrazené pro akvaristiku, zde jsou umístěna akvária a potřeby s nimi spojené. Pod dohledem zkušeného vychovatele se odsouzení

---

⁷⁸ INTERNÍ DOKUMENT: Písemná příprava vedoucích kroužků (vychovatel, speciální pedagog, sociální pracovník).

⁷⁹ Tamtéž

⁸⁰ Tamtéž

⁸¹ Tamtéž

starají o nejrůznější druhy akvarijských ryb a rostlin. Touto aktivitou odsouzení získávají smysl pro odpovědnost a pořádek. Odměnou jim je relaxace při pohledu na jimi vytvořená akvária a pestrobarevné akvarijské ryby.⁸²

Mezi další volnočasové aktivity patří také kroužek filmový, motoristický, filatelistický a jiné.⁸³

---

⁸² INTERNÍ DOKUMENT: Písemná příprava vedoucích kroužků (vychovatel, speciální pedagog, sociální pracovník).

⁸³ Tamtéž

10 Praktická část

Pro metodu sběru dat byl zvolen kvantitativní průzkum dotazníkového šetření, vlastní konstrukce zjistit, jak odsouzení vnímají stanovený program zacházení s možností volnočasových aktivit, které jim nabízí Vězeňská služba České republiky, organizační jednotka Věznice Plzeň. Předloženými otázkami byla nalezena skutečnost, jak odsouzení vnímají program zacházení s možností volnočasových aktivit, zda vůbec těchto možností využívají a co je motivuje.

Anonymní dotazník byl tvořen devatenácti otázkami, z čehož 14 otázek bylo uzavřených, kdy respondent pouze označil svoji odpověď. Pět otázek bylo otevřených, aby se respondent sám mohl vyjádřit k dané problematice. První část měla za úkol zjistit základní charakteristiku respondenta, spočívající v rozdělení dotazovaných dle čtyř faktorů: věk, rodinný stav, dosažené vzdělání a po kolikáté jsou ve výkonu trestu odnětí svobody. Druhá část dotazníku byla věnována již konkrétně programu zacházení s možností volnočasových aktivit.

Dotazníkové šetření proběhlo v období od 6. 3. 2024 do 13. 3. 2024. K průzkumu se dobrovolně připojilo 59 oslovených respondentů ve výkonu trestu odnětí svobody. Výběr respondentů jsem ponechala na zástupci vedoucího oddělení výkonu vazby a trestu npor. Mgr. Richardu Routovi, který disponuje místní a odbornou znalostí odsouzených umístěných ve Věznici Plzeň.

10.1 Stanovení hypotéz

H1: Většina odsouzených se základním vzdělání se raději zúčastní zájmových aktivit.

H2: Více než 80 % odsouzených je svobodných.

H3: Více než 50 % odsouzených považuje za prioritní pracovní aktivity v programu zacházení.

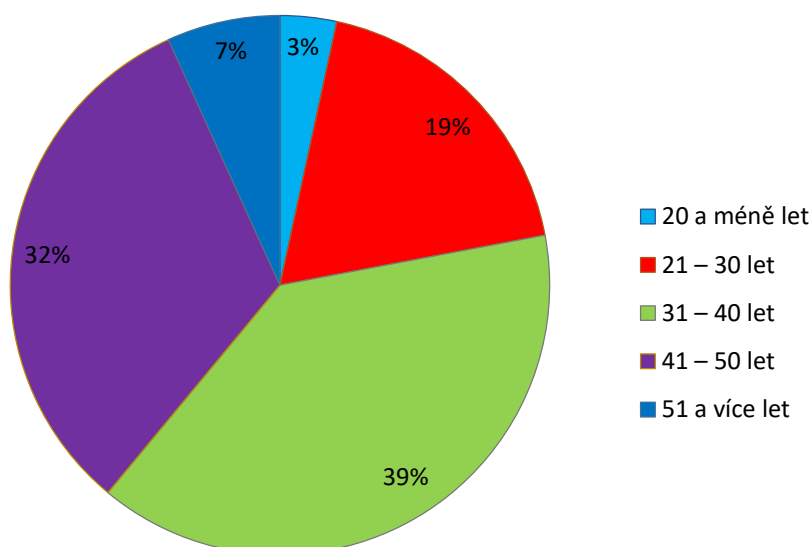
10.2 Dotazníkové šetření

Otázka č. 1: Kolik je Vám let?

Tabulka 3: Věk respondentů⁸⁴

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
20 a méně let	2	3%
21 – 30 let	11	19%
31 – 40 let	23	39%
41 – 50 let	19	32%
51 a více let	4	7%
Celkem odpovědí:	59	100%

Graf 3: Věk respondentů⁸⁵

Graf č. 1 uvádí věkové zastoupení respondentů. Z vyplněných dotazníků bylo zjištěno, že 2 (3 %) respondentům je 20 a méně let, 11 (19 %) dotazovaných je ve věku 21 až 30 let, 23 (39 %) respondentů je ve věku 31 až 40 let, 19 (32 %) odsouzených je ve věku 41 až 50 let, 4 (5 %) dotazovaným je 51 a více let.

⁸⁴ vlastní zdroj, 2024

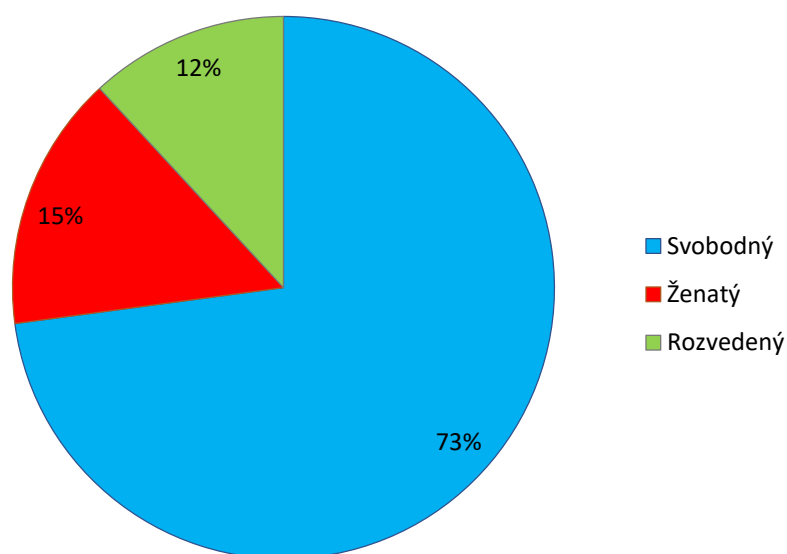
⁸⁵ vlastní zdroj, 2024

Otázka č. 2: Jaký je Váš rodinný stav?

Tabulka 4: Rodinný stav respondentů⁸⁶

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Svobodný	43	73%
Ženatý	9	15%
Rozvedený	7	12%
Celkem odpovědí:	59	100%

Graf 4: Rodinný stav respondentů⁸⁷

Graf č. 2 vyjadřuje rodinný stav dotazovaných. Většina odsouzených tedy 43 (73 %) je svobodných. 9 (15 %) respondentů je ženatých. Nejméně zastoupenou variantu tedy rozvedený označilo pouze 7 (12 %) dotazovaných.

⁸⁶ vlastní zdroj, 2024

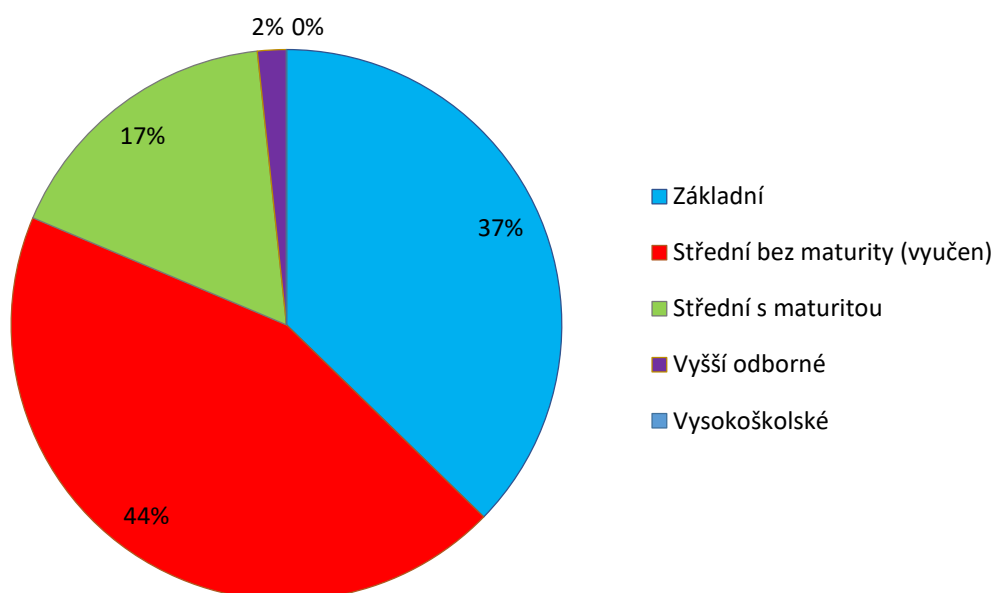
⁸⁷ vlastní zdroj, 2024

Otázka č. 3: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Tabulka 5: Nejvyšší dosažené vzdělání⁸⁸

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Základní	22	37%
Střední bez maturity (vyučen)	26	44%
Střední s maturitou	10	17%
Vyšší odborné	1	2%
Vysokoškolské	0	0%
Celkem odpovědí:	59	100%

Graf 5: Nejvyšší dosažené vzdělání⁸⁹

Graf č. 3 znázorňuje, že z dotazovaných má 22 (37 %) základní vzdělání. 26 (44 %) má střední vzdělání bez maturity (jsou vyučeni). Střední vzdělání s maturitou absolvovalo 10 (17 %) respondentů, vyšší odborné vzdělání pouze 1 (2 %) a vysokoškolské vzdělání nemá žádný z dotazovaných.

⁸⁸ vlastní zdroj, 2024

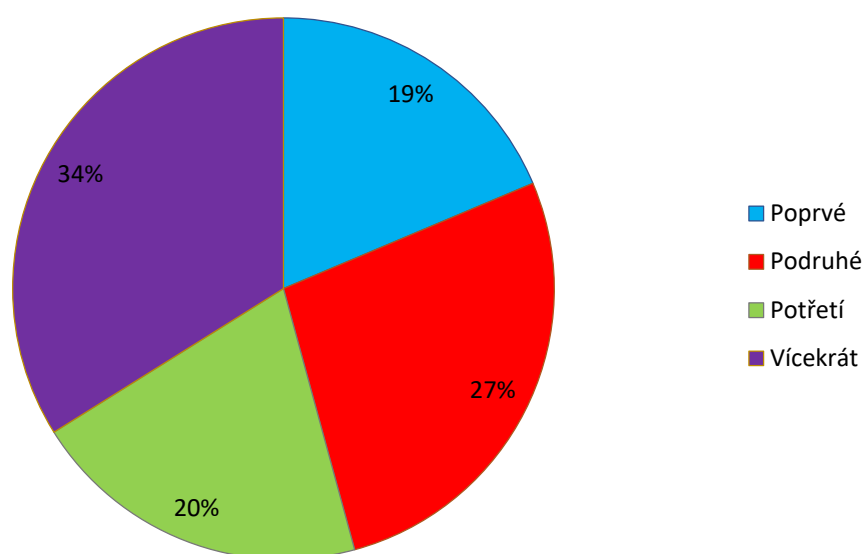
⁸⁹ vlastní zdroj, 2024

Otázka č. 4: Po kolikáté jste ve výkonu trestu?

Tabulka 6: Četnost trestů respondentů⁹⁰

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Poprvé	11	19%
Podruhé	16	27%
Potřetí	12	20%
Vícekrát	20	34%
Celkem odpovědí:	59	100%

Graf 6: Četnost trestů respondentů⁹¹

Graf č. 4 znázorňuje četnost trestů respondentů. Poprvé ve výkonu trestu je 11 (19 %) odsouzených. Podruhé je trestáno 16 (27 %) dotazovaných. 12 (20 %) odsouzených je ve výkonu trestu potřetí. Nejvíce zastoupenou skupinou jsou vícetrestaní a to 20 (34 %) respondentů.

⁹⁰ vlastní zdroj, 2024

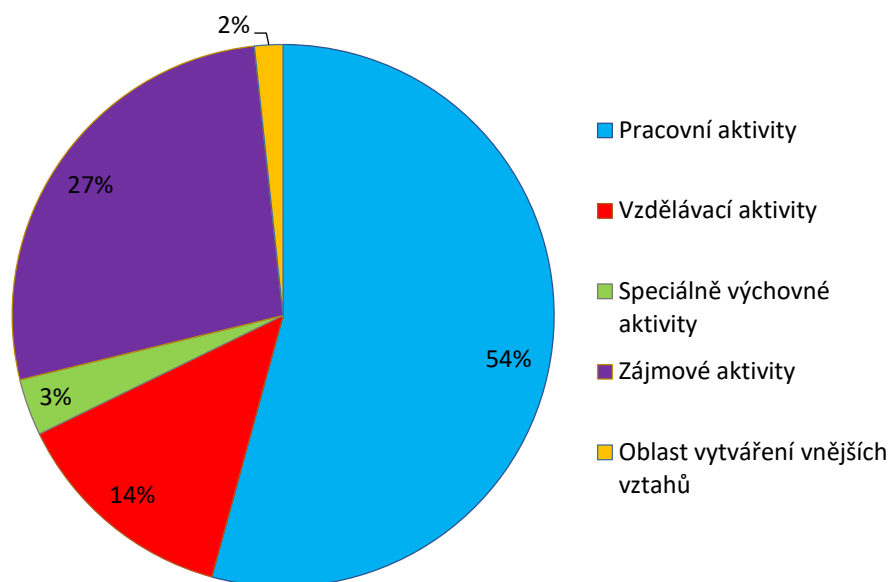
⁹¹ vlastní zdroj, 2024

Otázka č. 5: Co je pro Vás hlavní prioritou v programu zacházení?

Tabulka 7: Hlavní priorita v programu zacházení⁹²

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Pracovní aktivity	32	54%
Vzdělávací aktivity	8	14%
Speciálně výchovné aktivity	2	3%
Zájmové aktivity	16	27%
Oblast vytváření vnějších vztahů	1	2%
Celkem odpovědí:	59	100%

Graf 7: Hlavní priorita v programu zacházení⁹³

Graf č. 5 udává hlavní prioritu v programu zacházení. Více než polovina 32 (54 %) respondentů označilo za nejvíce prioritní pracovní aktivity. Pro 8 (14 %) odsouzených jsou hlavní prioritou vzdělávací aktivity. Speciálně výchovné aktivity označili 2 (3 %) dotazovaní. 16 (27 %) respondentů, tedy druhá nejvíce zastoupená možnost, stanovili zájmové aktivity. Nejméně prioritní je oblast vytváření vnějších vztahů, tuto možnost vybral jen 1 (2 %) odsouzený.

⁹² vlastní zdroj, 2024

⁹³ vlastní zdroj, 2024

Otázka č. 6: Odůvodněte stručně výběr odpovědí v otázce číslo 5.

Nejvyšší prioritou v programu zacházení je pro odsouzené zaměstnání, které je odůvodněné v otázce č. 8, druhým nejvíce vyžadovaným bodem programu zacházení jsou zájmové aktivity, při kterých odsouzení takzvaně zabíjí čas, zlepšují si svou tělesnou kondici a upevňují vztahy mezi sebou. Třetím vyžadovaným bodem je vzdělávání, v tomto případě se odsouzeným dostává výuky a mohou dokonce získat výuční list, který využijí pro hledání zaměstnání po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. O speciálně výchovné aktivity a utváření vnějších vztahů není v porovnání s prvními třemi body takový zájem. Odsouzení v těchto bodech většinou nespatřují velký význam, neboť většina respondentů má vytvořené vztahy nebo rodiny, se kterými se stýkají.

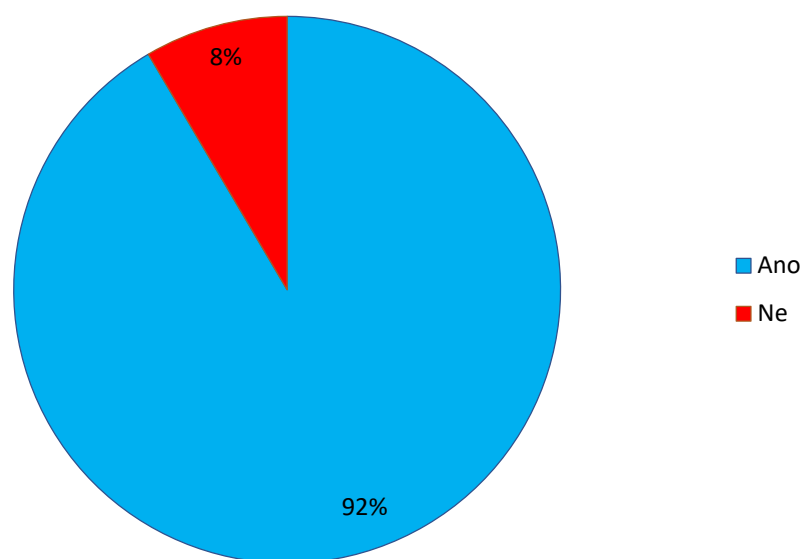

Otázka č. 7: Jste pracovně zařazený?

Tabulka 8: Pracovně zařazený⁹⁴

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano	54	92%
Ne	5	8%
Celkem odpovědí	59	100%

Graf 8: Pracovně zařazený⁹⁵

Graf č. 6 uvádí, kolik respondentů je pracovně zařazených. Většina odsouzených, tedy 54 (92%) pracovně zařazený jsou, proto označili odpověď ano a dále se mohli vyjádřit v otázce číslo 8. 5 (8 %) dotazovaných pracovně zařazených není.

⁹⁴ vlastní zdroj, 2024

⁹⁵ vlastní zdroj, 2024

**Otázka č. 8: Pokud jste na otázku číslo 7, odpověděli ANO, že jste pracovní
zařazení, co Vás motivuje k zaměstnání?**

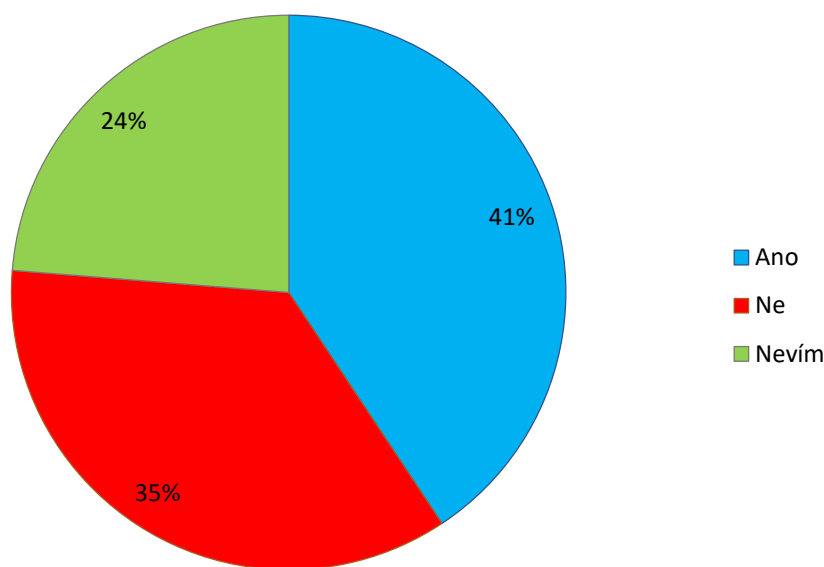
Respondenti, kteří jsou pracovní zařazení 54 (92 %) se v této otázce mohli blíže vyjádřit, jaká je jejich motivace. Odsouzení mají snahu nechat se pracovní zařadit z několika aspektů, základním z nich je finanční ohodnocení, díky kterému mají možnost nákupů v kantýně, splácení dluhů a také alespoň částečnou výpomoc svým blízkým. Zdroj příjmu je důležitý i pro přiznání insolvence, tento institut využívá stále více odsouzených, kteří nastoupili do výkonu trestu odnětí svobody s dluhy. Důležitým důvodem je skutečnost, že v práci odsouzeným utíká čas a na chvíli se dostanou i mimo oddíl věznice, kde jsou ubytováni.

Otázka č. 9: Byl jste seznámen při nástupu s nabídkou volnočasových aktivit ve Věznici Plzeň?

Tabulka 9: Seznámení při nástupu s možnostmi volnočasových aktivit ve věznici⁹⁶

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano	24	41%
Ne	21	36%
Nevím	14	24%
Celkem odpovědí:	59	100%

Graf 9: Seznámení při nástupu s možnostmi volnočasových aktivit ve věznici⁹⁷

Graf č. 7 znázorňuje, zda byli odsouzení seznámeni při nástupu do věznice s možnostmi volnočasovými aktivitami. Nejvíce dotazovaných, 24 (41 %), byla při nástupu do výkonu trestu odnětí svobody seznámena s volnočasovými aktivitami, tedy vybrala možnost ano. 21 (36 %) respondentů zvolilo možnost ne. 14 (24 %) odsouzených nevědělo, zda byli seznámeni, či nikoliv, zvolili tedy možnost nevím.

⁹⁶ vlastní zdroj, 2024

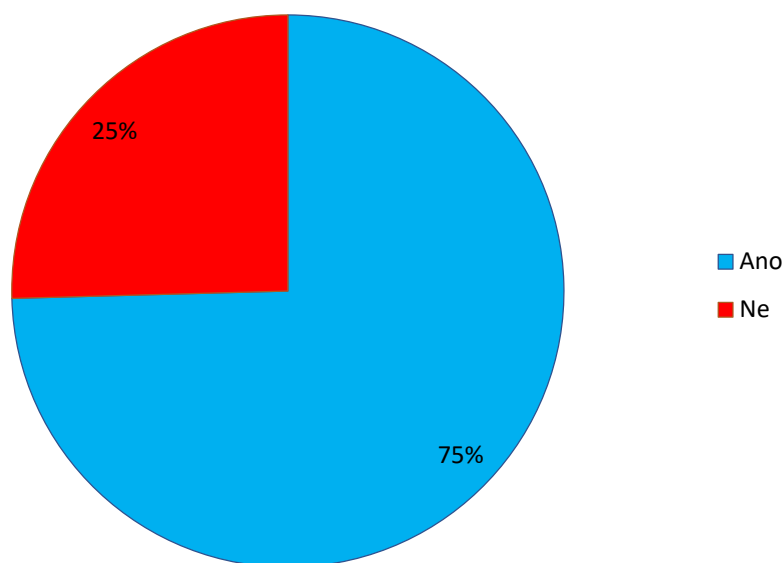
⁹⁷ vlastní zdroj, 2024

Otázka č. 10: Účastníte se volnočasových aktivit ve věznici?

Tabulka 10: Účast na volnočasových aktivitách ve věznici⁹⁸

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano	44	75%
Ne	15	25%
Celkem odpovědí:	59	100%

Graf 10: Účast na volnočasových aktivitách ve věznici⁹⁹

Graf č. 8 pojednává o účasti na volnočasových aktivitách ve věznici. Většina 44 (75 %) dotazovaných označilo odpověď ano, že se účastní volnočasových aktivit ve věznici. 15 (25 %) respondentů vybralo odpověď ne, tedy že se volnočasových aktivit neúčastní.

⁹⁸ vlastní zdroj, 2024

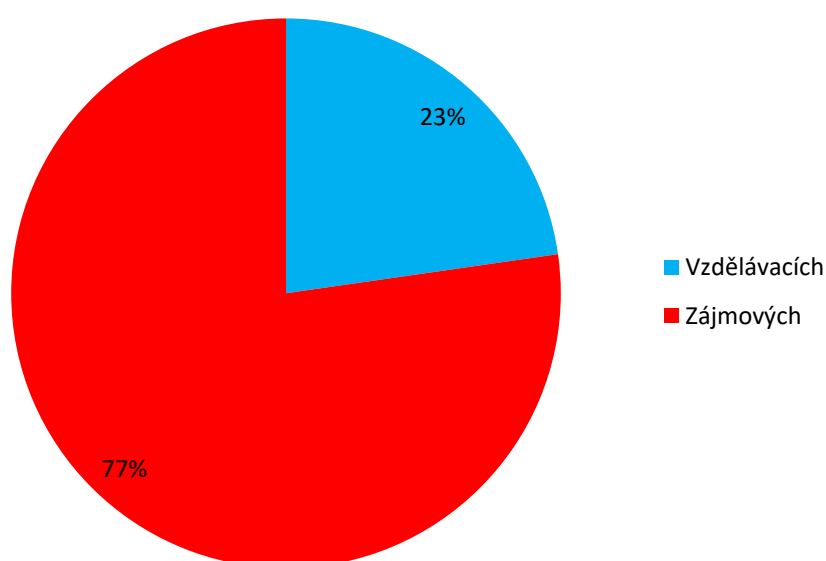
⁹⁹ vlastní zdroj, 2024

Otázka č. 11: Pokud jste na otázku číslo 10, odpověděli ANO, jakých volnočasových aktivit se účastníte raději?

Tabulka 11: Preference volnočasových aktivit¹⁰⁰

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Vzdělávacích	10	23%
Zájmových	34	77%
Celkem odpovědí:	44	100%

Graf 11: Preference volnočasových aktivit¹⁰¹

Graf č. 9 uvádí preferenci volnočasových aktivit. Dotazovaní, kteří v předešlé otázce uvedli, že se účastní volnočasových aktivit, zde uvedli jejich preference. 10 (23 %) respondentů preferuje vzdělávací volnočasové aktivity. Avšak většina dotazovaných, tedy 34 (77 %), se raději účastní zájmových aktivit.

¹⁰⁰ vlastní zdroj, 2024

¹⁰¹ vlastní zdroj, 2024

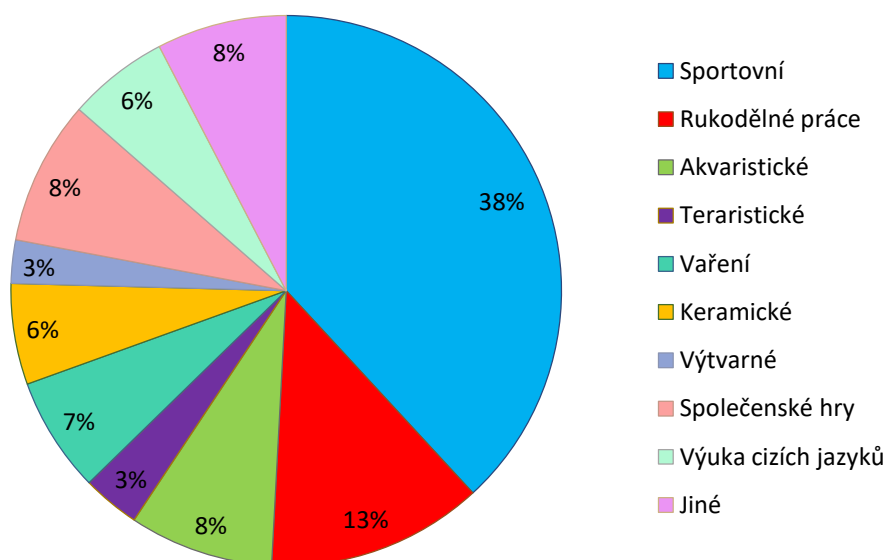
Otázka č. 12: Jaké volnočasové aktivity jsou Vám k dispozici?

(respondenti mohli vybrat více možností zároveň)

Tabulka 12: Dispozice volnočasových aktivit¹⁰²

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Sportovní	45	38%
Rukodělné práce	15	13%
Akvaristické	10	8%
Teraristické	4	3%
Vaření	8	7%
Keramické	7	6%
Výtvarné	3	3%
Společenské hry	10	8%
Výuka cizích jazyků	7	6%
Jiné	9	8%
Celkem odpovědí:	118	100%

Graf 12: Dispozice volnočasových aktivit¹⁰³

¹⁰² vlastní zdroj, 2024

¹⁰³ vlastní zdroj, 2024

Graf č. 12 znázorňuje dispozice volnočasových aktivit. Respondenti měli možnost vybrat více odpovědí zároveň. Celkový počet odpovědí na tuto otázku je 118. Nejvíce zastoupená odpověď byla sportovní volnočasové aktivity a to 45 (38 %) odsouzenými. Rukodělné práce vybralo 15 (13 %) respondentů. 10 (8 %) dotazovaných zvolilo akvaristické aktivity. 4 (3 %) odsouzený vybrali možnost teraristické aktivity. Vaření označilo 8 (7 %) respondentů. Keramické aktivity označilo 7 (6 %) dotazovaných. 3 (3 %) odsouzení odpověděli možností výtvarné aktivity. Společenské hry označilo 10 (8 %) respondentů. 7 (6%) dotazovaných označilo výuku cizích jazyků. Poslední možnost byla dispozice jiných aktivit, kterou zvolilo 9 (8 %) odsouzených. V odpovědi jiné napsal 1 odsouzený možnost bohoslužby. 1 dotazovaný sdělil, že mají k dispozici arteterapii. 7 respondentů vypsalo, že mají možnost zúčastnit se aktivity čtenářský kroužek.

Otázka č. 13: Jakých aktivit se Vy konkrétně zúčastníte, napište:

Nejvíce dotazovaných se účastní sportovních aktivit. Podstatný zájem je o návštěvu posilovny, popřípadě posilování vlastním tělem na vycházkovém dvoře. Druhým nejnavštěvovanějším jsou kolektivní míčové hry, a to konkrétně fotbal, nohejbal, florbal, tenis a stolní tenis. Neopomenutelnými sportovními aktivitami, které jsou často zmiňované, je turnaj v elektronických šipkách, případně šachové duely.

Vzdělávací a dovednostní aktivity jsou také pravidelně navštěvované, do této skupiny patří: keramika, truhlářská dílna, akvaristika, motoristický kroužek, vaření, košíkářství, společenské hry, návštěva knihovny a arteterapie. Hojně využívanými vzdělávacími aktivitami je zeměpisný, přírodopisný, dějepisný kroužek a výuka cizích jazyků.

Využívanou volnočasovou aktivitou je návštěva bohoslužby či jiných duchovních seminářů, které realizují vězeňští kaplani nebo externí duchovní.

Poslední zmiňovanou skupinou volnočasových aktivit jsou pracovní terapie - „pracovky“, úklidové práce na oddíle - „rajóny“.

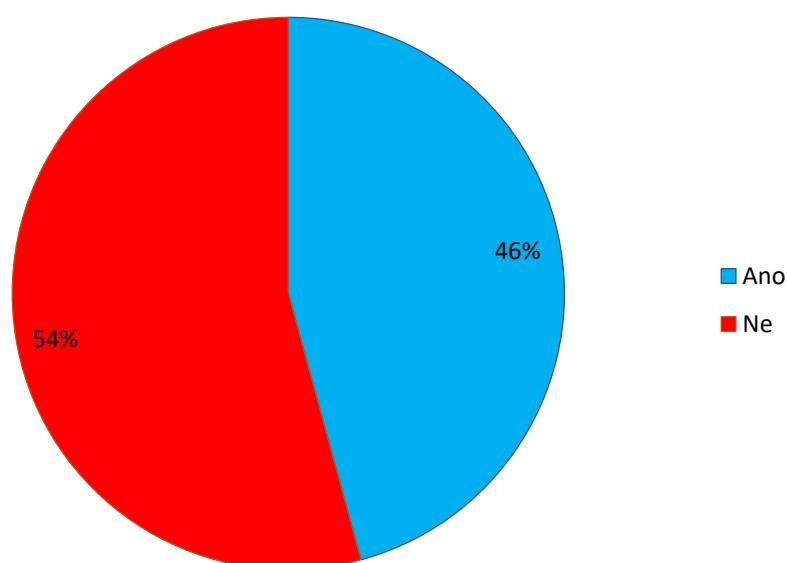

Otázka 14: Jste spokojeni s nabídkou aktivit ve Věznici Plzeň?

Tabulka 13: Spokojenost s nabídkou aktivit¹⁰⁴

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano	27	46%
Ne	32	54%
Celkem odpovědí	59	100%

Graf 13: Spokojenost s nabídkou aktivit¹⁰⁵

Graf č. 11 uvádí spokojenost odsouzených s nabídkou aktivit ve Věznici Plzeň. 27 (46 %) odsouzených je spokojeno, tedy označili odpověď ano. 32 (54 %) dotazovaných spokojeno není, označili proto odpověď ne. Zde převládají více negativní odpovědi.

¹⁰⁴ vlastní zdroj, 2024

¹⁰⁵ vlastní zdroj, 2024

Otázka č. 15: Pokud jste na otázku číslo 14, odpověděli NE, že nejste spokojeni s nabídkou, co byste změnili nebo jaké aktivity byste například přidali, napište:

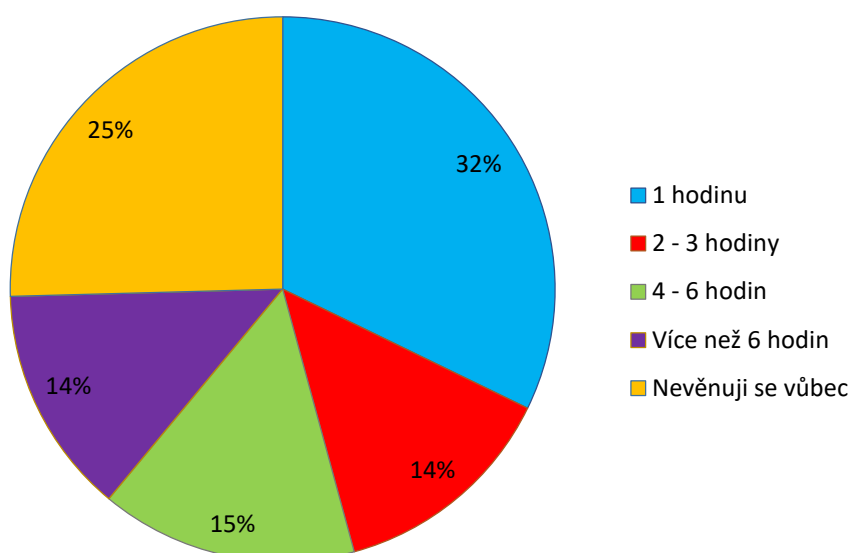
Odsouzení, kteří nejsou spokojeni s nabídkou volnočasových aktivit, se v této otázce mohli vyjádřit, co by změnili nebo jaké aktivity by přidali. 32 (54 %) dotazovaných s nabídkou spokojeno není. 2 respondenti napsali, že nejsou spokojeni s možností výuky cizích jazyků. 3 dotazovaní, by uvítali možnost věnovat se hudebním aktivitám. 15 odsouzených uvedlo, že by se chtěli aktivitám věnovat více časově, ale není jim to umožněno. Větší výběr aktivit uvedlo 5 respondentů. 7 odsouzených dle jejich slov „by změnili úplně všechno“.

Otázka č. 16: Kolik hodin týdně se věnujete volnočasovým aktivitám?

Tabulka 14: Počet hodin týdně věnování se aktivitám¹⁰⁶

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
1 hodinu	19	32%
2 - 3 hodiny	8	14%
4 - 6 hodin	9	15%
Více než 6 hodin	8	14%
Nevěnuji se vůbec	15	25%
Celkem odpovědí:	59	100%

Graf 14: Počet hodin týdně věnování se aktivitám¹⁰⁷

Graf č. 12 znázorňuje, kolik hodin týdně se odsouzení věnují volnočasovým aktivitám. Nejvíce odsouzených, 19 (32 %), zvolilo variantu 1 hodinu. 2–3 hodiny vybralo 8 (14 %) respondentů. 9 (15 %) dotazovaných označilo, že se volnočasovým aktivitám věnují 4–6 hodin. Více než 6 hodin týdně se věnuje 8 (14 %) respondentů. 15 (25 %) odsouzených označilo odpověď, že se aktivitám nevěnují vůbec.

¹⁰⁶ vlastní zdroj, 2024

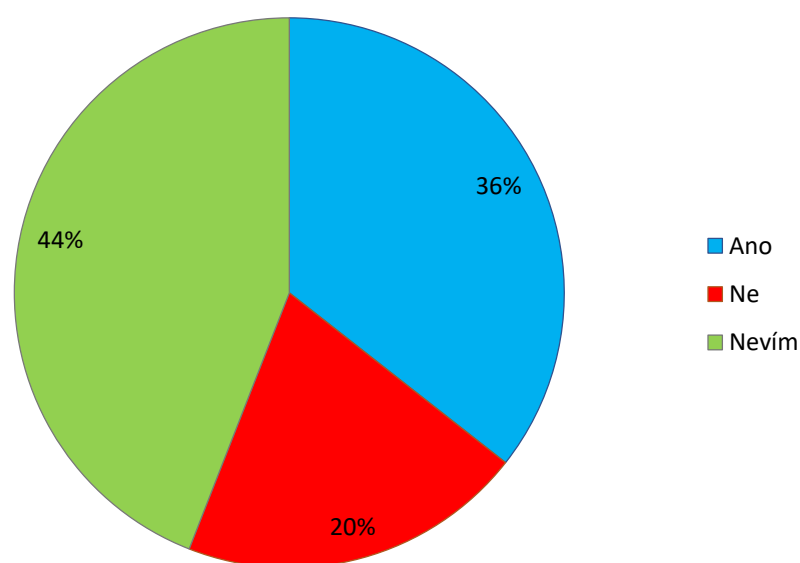
¹⁰⁷ vlastní zdroj, 2024

Otázka č. 17: Budete pokračovat v aktivitách po opuštění věznice?

Tabulka 15: Pokračování v aktivitách po opuštění věznice¹⁰⁸

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano	21	36%
Ne	12	20%
Nevím	26	44%
Celkem odpovědí	59	100%

Graf 15: Pokračování v aktivitách po opuštění věznice¹⁰⁹

Graf č. 13 udává, zda odsouzený budou v aktivitách pokračovat po opuštění věznice. 21 (36 %), zvolila odpověď ano, po opuštění věznice se aktivitám budou věnovat. 12 (20 %) dotazovaných vybralo možnost ne. Nejvíce 26 (44 %) odsouzených neví, zda se aktivitám budou i nadále věnovat.

¹⁰⁸ vlastní zdroj, 2024

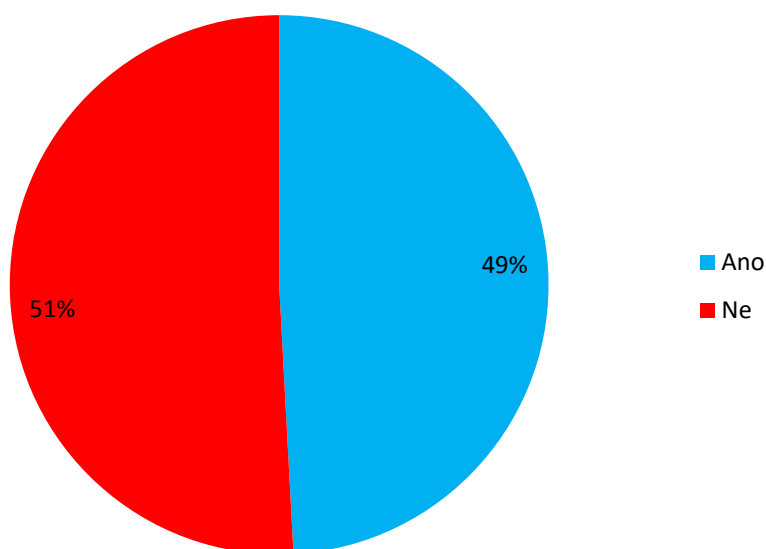
¹⁰⁹ vlastní zdroj, 2024

Otázka č. 18: Jste spokojeni s přístupem personálu ve Věznici Plzeň?

Tabulka 16: Spokojenost s přístupem personálu ve Věznici Plzeň¹¹⁰

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano	29	49%
Ne	30	51%
Celkem odpovědí	59	100%

Graf 16: Spokojenost s přístupem personálu ve Věznici Plzeň¹¹¹

Graf č. 14 znázorňuje spokojenost odsouzených s přístupem zaměstnanců ve Věznici Plzeň. Tyhle výsledky jsou téměř vyrovnané. 29 (49 %) respondentů spokojeno je, proto označili odpověď ano. 30 (51 %) dotazovaných spokojeno není, své výhrady mohli vypsát v otázce č. 19.

¹¹⁰ vlastní zdroj, 2024

¹¹¹ vlastní zdroj, 2024

Otázka č. 19: Pokud jste na otázku číslo 18, odpověděli NE, že se Vám něco nelíbí, co byste změnili, napište:

Respondenti, kteří nejsou spokojeni s přístupem zaměstnanců ve Věznici Plzeň, se v této otázce mohli vyjádřit, co se jim na přístupu nelíbí a co by rádi změnili. 30 (51 %) odsouzených není spokojeno s přístupem zaměstnanců. 17 dotazovaných uvedlo, že se jim nelíbí přístup k vězňům, uvítali by lepší jednání. 5 odsouzených není spokojeno se zdravotní péčí ve věznici, například nejsou spokojeni s léčbou kožní infekce, dle jejich slov: „To nikdo neřeší.“ 7 respondentů není spokojeno, ale odmítli se vyjadřovat. 1 odsouzený uvedl, že není spokojen s prací sociálního pracovníka, uvítal by více zájmu o pomoc odsouzeným.

10.3 Potvrzení hypotéz

H1: Většina odsouzených se základním vzdělání se raději zúčastní zájmových aktivit.

Ano. Hypotéza potvrzena. Z celkového počtu 59 respondentů má 22 (37 %) dotazovaných nejvyšší dosažené vzdělání základní. 19 odsouzených se základním vzděláním se raději účastní zájmových volnočasových aktivit.

H2: Více než 80 % odsouzených je svobodných.

Ne. Hypotéza vyvrácena. Z celkového počtu 59 odsouzených je 43 (73 %) dotazovaných svobodných.

H3: Více než 50 % odsouzených považuje za prioritní pracovní aktivity v programu zacházení.

Ano. Hypotéza potvrzena. Z celkového počtu 59 respondentů 32 (54 %) označilo, že hlavní priorita v programu zacházení jsou pro ně pracovní aktivity.

Závěr

Hlavním cílem bylo komplexně charakterizovat problematiku tvorby programu zacházení s osobami ve výkonu trestu odnětí svobody z hlediska právního, ekonomického, personálního a logistického. Dílčím cílem práce bylo zhodnotit vhodnost a účelnost programu zacházení ve Věznici Plzeň a případně navrhnout vlastní řešení pro zefektivnění programu zacházení.

Základním, nikoliv jediným, prostředkem, jak ovlivňovat odsouzené je tvorba programu zacházení. Zpracování programů zacházení s sebou nese vysoké nároky na práci odborných zaměstnanců vězeňství, kteří samotné programy vytvářejí, pravidelně aktualizují a vyhodnocují. Každému odsouzenému je vytvářen individuální program zacházení. Úspěšnost programu zacházení není velmi účinná, jelikož program zacházení nemůže změnit narušenou osobnost člověka. Proto je program zacházení pouze jedním z nástrojů působících na osobnost odsouzeného.

Teoretická část předkládá historický vývoj vězeňství, který postupným vývojem lidské společnosti mění i samotný přístup k vězněným osobám. Postupem humanizace, kdy se péčí o vězně zabývali zejména duchovní, přechází tato činnost i na odborné pracovníky ve vězeňství. Přiblížen je vznik Vězeňské služby České republiky, její právní postavení, činnost a úkony stanovené zákonem. Pozornost je věnována odbornému personálu, způsobům a prostředkům zacházení s osobami ve výkonu trestu odnětí svobody.

Praktická část za pomoci dotazníkového šetření zmapovala důvody, výhody i nedostatky využívání volnočasových aktivit ve Věznici Plzeň. V práci byly stanoveny tři hypotézy, přičemž došlo ve dvou případech k jejich potvrzení a v jednom k vyvrácení. Bylo zjištěno, že volnočasové aktivity odsouzených neslouží pouze ke krácení volné chvíle, ale i k formování osobnosti vězněných osob.

V současné době naráží realizace programů zacházení na spoustu problémů. Zásadním problémem je financování odborného zacházení s vězněnými osobami, neboť nedostatek finančních prostředků brání efektivnímu působení na vězně. Dalším neméně závažným problémem je personální stav ve Vězeňské službě České republiky, kdy zejména z důvodu podfinancování odborných zaměstnanců, dochází k personální

neobsazenosti. Toto je příčinou, že odborný pracovník ve vězeňství pracuje s více odsouzenými, než je žádoucí, čímž kvantita převažuje kvalitu. Ale i přes tyto překážky je odborné zacházení ve Vězeňské službě České republiky na vysoké úrovni.

Závěrem je nutné poukázat na skutečnost, že samotné odborné zacházení s odsouzenými osobami ve výkonu trestu odnětí svobody nestačí, ale je velmi žádoucí postpenitenciální péče po propuštění. V současnosti je v České republice postpenitenciální péče omezena pouze na činnost Probační a mediační služby, sociálních kurátorů a některých druhů charity. Je žádoucí, aby odsouzený po propuštění měl možnost zapojit se do řádného způsobu života. Pouze zásadní změna může přinést žádoucí úspěch penitenciální péče v praxi s dopadem na společnost s pozitivním dopadem na stát i jednotlivé občany.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ČERNÍKOVÁ, V., SEDLÁČEK, V. *Základy penologie pro policisty*. Praha: Vydavatelství Policejní akademie České republiky, 2002. 148 s. ISBN 80-725-1104-1.
2. ČERNÍKOVÁ, V. *Sociální ochrana: terciální prevence, její možnosti a limity*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 256s. ISBN 978-80-7380-138-0.
3. *Evropská vězeňská pravidla*. Vězeňská služba ČR, 1996. 85 s. ISBN 9788023877632.
4. GÜNZLOVÁ, I., GOJOVÁ, A. *Sborník studijních textů pro sociální kurátory*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2009, 560 s. ISBN 978-80-7368-627.
5. HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství. 2., dopl. vydání*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006. 183 s. ISBN 80-86708-30-6.
6. HANUŠ, B. *Primární základy penologie*. Praha: Vysoká škola J.A. Komenského, 2005, 95 s. ISBN 80-86723-14-3.
7. KALVODOVÁ, V. *Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2012. 228 s. ISBN 978-80-7357-706-3.
8. KNÁPKOVÁ, D., TITTLOVÁ, M. *Penológia*. Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2016. 220 s. ISBN 978-80-8168-524-8.
9. *Kroky 2012. 2. vydání*. Praha: Sdružení pro probaci a mediaci v justici, 2012. 30 s. ISBN 978-80-904116-2-3.
10. MEZNÍK, J., KALVODOVÁ, V., KUČHTA, J. *Základy penologie*. Brno: Masarykova univerzita, 1995, 75 s. ISBN 80-20-1248-X.
11. PALEČEK, L. *Věznice borská*. Plzeň: Starý most, 2017. 184 s. ISBN 978-80-87338-76-6.
12. Sochůrek, J. *Kapitoly z penologie II. díl: Teorie a praxe zacházení s vězňnými*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 77 s. ISBN 978-80-7372-204-3.
13. SOCHŮREK, J. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 57 s. ISBN 978-80-7372-287-6.
14. SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6.

15. SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. 1. vydání. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 132 s. ISBN 978-80-87472-76-7.
16. ŠTĚRBA, V. *Penologie*. Praha: Armex, 2007. 148 s. ISBN 978-80-86795-48-5.
17. ŮZL, M., *Penitenciariстика a penologie*. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2012. 149 s. ISBN 978-80-87182-24-6.

Elektronické zdroje

1. Benešov City. *Postpenitenciární péče* [online]. [cit. 2024-03-26].
Dostupné z: <https://www.benesov-city.cz/vite-co-je-postpenitenciarni-pece/d-40524>
2. HALUZOVÁ, S., BLANDA, R. Při práci utíká trest rychleji. In *České vězeňství, 2/2009* [online]. Praha: VSČR, 2009. [cit. 2024-03-17]. Dostupné také z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/informacni-servis/ceske-vezenstvi/2009/cv02-2009.pdf>
3. KÝR, A. Památník Pankrác. In *Historická penologie, 1/2003* [online]. Praha: VSČR, 2003. [cit. 2024-03-17].
Dostupné také z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/informacni-servis/historicka-penologie/2003/hp-03-01.pdf>
4. Program 3Z odhalil „mé černé já“. In *České vězeňství 2/2011* [online]. Praha: VSČR, 2011, s. 17-18 [cit. 2024-03-29]. Dostupné také z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/informacni-servis/ceske-vezenstvi/2011/cv2-2011.pdf>
5. Rubikon Centrum. *Reintegrační program* [online]. [cit. 2024-03-29].
Dostupné z: <https://www.rubikoncentrum.cz/dalsi-projekty/reintegracni-program-plus/>
6. Vězeňská služba České republiky. *Akademie Vězeňské služby České republiky* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/soucasnost>
7. Vězeňská služba České republiky. Členění vazební věznice [online]. [cit. 2024-03-26].
Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/vazebni-veznice-teplice/sekce/cleneni-vazebni-veznice>

8. Vězeňská služba České republiky. *Odbor správní statistiky* [online]. [cit. 2024-03-26].
Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/msh/msh-2024/msh02-2024.pdf>
9. Vězeňská služba České republiky. *Publikace 30 let* [online]. [cit. 2024-03-26].
Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/ostatni/publikace-30-let.pdf>
10. Vězeňská služba České republiky. *Program zacházení* [online]. [cit. 2024-03-17]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-valdice/sekce/program-zachazeni>
11. Vězeňská služba České republiky. *Statistické ročenky Vězeňské služby* [online]. [cit. 2024-03-26].
Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/statisticke-rocenky-vezenske-sluzby>
12. Vězeňská služba České republiky. *Střední odborné učiliště* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/stredni-odborne-uciliste/sekce/zakladni-informace>
13. Vězeňská služba České republiky. *Zabezpečovací detence* [online]. [cit. 2024-03-26].
Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-a-upvzd-opava/sekce/zabezpecovaci-detence-1>
14. Vězeňská služba České republiky. *Základní informace* [online]. [cit. 2024-03-17]. Dostupné také z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-plzen/sekce/zakladni-informace>
15. Zacházení s odsouzenými s nařízenou ústavní léčbou. In *České vězeňství 3/2008* [online]. Praha: VSČR, 2008, s. 21 [cit. 2024-03-17]. Dostupné také z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/informacni-servis/ceske-vezenstvi/2008/cv03-2008.pdf>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody. Trestní předpisy: *In ÚZ. Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody: redakční uzávěrka 01.01.2023.* Ostrava: Sagit, 2023. ISBN 978-80-7488-556-3.
2. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. Trestní předpisy: *In ÚZ. Zákon č.40/2009 Sb. Trestní zákoník.: redakční uzávěrka 01.01.2023.* Ostrava: Sagit, 2023. ISBN 978-80-7488-556-3.
3. ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, č. 58/2017 Sb. Trestní předpisy: *In ÚZ. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, č. 58/2017 Sb.: redakční uzávěrka 01.01.2023.* Ostrava: Sagit, 2023. ISBN 978-80-7488-556-3.
4. ČESKO. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů. *In ÚZ. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. Služební poměr: služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů; Policie ČR : vězeňská služba, zpravodajské služby, BIS, generální inspekce bezpečnostních sborů : redakční uzávěrka 1.10.2023.* Ostrava: Sagit, 2023. ISBN 978-80-7488-515-0.

Ostatní zdroje

Interní dokumenty Vězeňské služby ČR

1. Informace poskytnuté od speciálního pedagoga specializovaného oddělení Věznice Plzeň.
2. Informace poskytnuté vychovatelem oddílu trvale pracovní nezařaditelných Věznice Plzeň.
3. NGRŘ 2/2022 O zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence.
4. Písemná příprava vedoucích kroužků (vychovatel, speciální pedagog, sociální pracovník). Interní materiály Věznice Plzeň. Dostupné v archivu autorky.
5. Vnitřní řád Věznice Plzeň

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled počtu vězněných osob v posledním desetiletí.....	22
Tabulka 2: Přehled počtu vězněných osob v posledním desetiletí ve Věznici Plzeň.....	38
Tabulka 3: Věk respondentů	51
Tabulka 4: Rodinný stav respondentů.....	52
Tabulka 5: Nejvyšší dosažené vzdělání	53
Tabulka 6: Četnost trestů respondentů	54
Tabulka 7: Hlavní priorita v programu zacházení.....	55
Tabulka 8: Pracovně zařazený	57
Tabulka 9: Seznámení při nástupu s možnostmi volnočasových aktivit ve věznici	59
Tabulka 10: Účast na volnočasových aktivitách ve věznici.....	60
Tabulka 11: Preference volnočasových aktivit	61
Tabulka 12: Dispozice volnočasových aktivit	62
Tabulka 13: Spokojenost s nabídkou aktivit	65
Tabulka 14: Počet hodin týdně věnování se aktivitám.....	67
Tabulka 15: Pokračování v aktivitách po opuštění věznice.....	68
Tabulka 16: Spokojenost s přístupem personálu ve Věznici Plzeň.....	69

Seznam grafů

Graf 1: Celkový počet vězňů v České republice od roku 2014	22
Graf 2: Celkový počet vězňů ve Věznici Plzeň od roku 2014	38
Graf 3: Věk respondentů	51
Graf 4: Rodinný stav respondentů.....	52
Graf 5: Nejvyšší dosažené vzdělání	53
Graf 6: Četnost trestů respondentů.....	54
Graf 7: Hlavní priorita v programu zacházení	55
Graf 8: Pracovně zařazený	57
Graf 9: Seznámení při nástupu s možnostmi volnočasových aktivit ve věznici	59
Graf 10: Účast na volnočasových aktivitách ve věznici	60
Graf 11: Preference volnočasových aktivit	61
Graf 12: Dispozice volnočasových aktivit	62
Graf 13: Spokojenost s nabídkou aktivit.....	65
Graf 14: Počet hodin týdně věnování se aktivitám	67
Graf 15: Pokračování v aktivitách po opuštění věznice.....	68
Graf 16: Spokojenost s přístupem personálu ve Věznici Plzeň	69

Seznam příloh

Příloha I: Formulář programu zacházení.....	81
Příloha II: Vyhodnocení programu zacházení - plnil.....	83
Příloha III: Vyhodnocení programu zacházení - neplnil.....	85
Příloha IV: Dotazník	87
Příloha V: Žádost	89

Přílohy

Příloha I: Formulář programu zacházení

Program zacházení

Strana 1/2

Vězeň [REDAKCE]	Vytvořeno 20.12.2023 13:38:00	Zpracoval Zoubek Aleš
--------------------	----------------------------------	--------------------------

Perioda hodnocení
3 měsíce

Cíl

Důsledným dodržováním společenských norem a předpisů upravujících VTOS posilovat osobní odpovědnost.
Pracovat na sebevýchově - zdrženlivosti, sebeovládání a domýšlení důsledků trestného jednání s cílem snižování rizika recidivy páčání trestné činnosti.
Zapojením do pracovních a brigádnických činností posilovat pracovní návyky a upevňovat smysl pro povinnost.
Udržet kontakty se sociálním zázemím.
Uvědomit škodlivost a nebezpečnost užívání návykových látek a tím udržovat svoji motivaci k bezdrogovému životu.
Převzít odpovědnost za své závazky (výživné, splácení dluhů atd.), zvyšovat svou finanční gramotnost.

Věznění
aktuální; 14.02.2023-03.02.2027

Pracovní aktivity

Ods. je pracovníě zařazen na pracovišti MEA. Udržet si získanou pracovní pozici, usilovat o kladné hodnocení a získání a udržení nových pracovních znalostí a dovedností. Rozvíjet dobrou pracovní morálku a posilovat vhodné pracovní návyky pro uplatnění na trhu práce. Usilovat o práci potřebnou k zajištění každodenního provozu a ve prospěch věznice.

Role
[REDAKCE]

Vzdělávací aktivity

- účast ve vzdělávacím programu Finanční gramotnost, dluhové a soc. poradenství (zařazení dle org. možností)
- účast ve vzdělávacím programu Redukce rizik a recidivy (zařazení dle org. možností)

OJ
Plzeň

Speciálně výchovné aktivity
- nestanoveny

Oddělení
VT 9/1

Zájmové aktivity

- četba s využitím ústavní knihovny a TV jako součást uspokojování kulturních potřeb v době os.volna v rámci realizace neřízených aktivit
- sport v rámci realizace vycházek jako součást neřízených aktivit
- zapojit se do individuálních a skupinových aktivit dle nabídky oddílů.

Oblast utváření vnějších vztahů

- posilovat vzájemné vazby a udržovat sociální kontakt s blízkými osobami / přítelkyně/ - pozitivní motivace

Stav Schválen PZ	Typ pracovních aktivit práce ve prospěch věznice	Událost [REDAKCE]
---------------------	---	----------------------

Vytisknuto: 15.03.2024 18:07

Vytiskl: Petr Zelenka

Program zacházení

Strana 2/2

Hodin studia ŠVS týdně	☐ Studuje ŠVS	Celkem hodin VVP
0,00		
Doporučení vedoucího VVT		
Doporučuji k realizaci.		
Datum doporučení	Doporučení zadal	Datum schválení ředitelem
28.12.2023	Lomič Marek	29.12.2023
Záznam do průběhu VVaT		
Vytvořen Program standardního zacházení		
sp. ped. PhDr. Aleš Zoubek, Ph.D. Program zacházení aktualizován ve smyslu programu standardního zacházení-ods. zařazen do práce – pracoviště MEA.		
☒ Je prvotní	☐ Je minimální	Datum seznámení
☒ Souhlas vězně s PZ	Druh programu zacházení	Pozice zaměstnance
	Program standardního zacházení	pracovník odborného zacházení ve vězeňství - speciální pedagog
WorkflowProcessCode	WorkflowProcessPath	

Vytisknuto: 15.03.2024 18:07

Vytiskl: Petr Zelenka

Příloha II: Vyhodnocení programu zacházení - plnil

Vyhodnocení: programu standardního zacházení
od: 21.04.2023 do: 21.7.2023
jméno, příjmení: ██████████
narozen: ██████████
oddíl: ██████████
typ věznice: s ostrahou
stupeň zabezpečení oddělení s vysokým stupněm zabezpečení

Odsouzený v průběhu celého hodnotícího období umístěn na oddíle ██████████
Odsouzený v průběhu hodnotícího období nebyl umístěn na krizovém oddíle.

Návrhy praktických kroků (cílů) vedoucí k řešení problémových oblastí odsouzeného (kriminogenní potřeby):

Dodržovat stanovené povinnosti, pořádek a kázeň dle VŘV.
Dosažení zásadní změny úrovně právního vědomí – respektovat nedotknutelnost cizího majetku.
Pravidelně udržovat kontakt se sociálním zázemím a tím snížit na minimum riziko rozpadu sociálních vazeb.
Pravidelným prováděním prací ve prospěch věznice si vytvořit určitý režim dne a posílit volní vlastnosti.
Důsledná abstinence v užívání všech návykových látek – alkohol po dobu výkonu trestu.
Uvědomit si škodlivost a nebezpečnost užívání návykových látek a tím udržovat svoji motivaci k bezdrogovému životu.
Důsledná abstinence v užívání všech psychotropních a návykových látek po dobu výkonu trestu.
Uvědomit si škodlivost a nebezpečnost užívání návykových látek a tím udržovat svoji motivaci k bezdrogovému životu.

Cíle programu standardního zacházení odsouzený v hodnotícím období plnil.

Odůvodnění:

Odsouzený na oddíle aktivní, zapojen do úklidových prací ve prospěch Věznice.

Pracovní aktivity:

Odsouzený projevuje zájem o pracovní zařazení. Odsouzený zaměstnán od 21.11.2022 na pracovišti: MEA Metal Applications s.r.o.. Na pracovišti je hodnocen bez připomínek. Odsouzený se zapojuje do volnočasových pracovních aktivit ve prospěch věznice. Odsouzený do pracovní terapie nezapojen z důvodu toho, že mu nebyla ve stanoveném programu zacházení stanovena.

Vzdělávací aktivity:

organizované ŠVS:

Odsouzený nezapojen do vzdělávací aktivity organizované ŠVS z důvodu toho, že mu nebyla ve stanoveném programu zacházení stanovena.

vedené zaměstnanci věznice:

Odsouzený nezapojen do vzdělávací aktivity vedené odbornými zaměstnanci věznice z důvodu naplněné kapacity probíhajících aktivit.

vlastní (korespondenční kurzy v síti SŠ a VŠ):

Odsouzený z vlastní iniciativy nezapojen do žádné vzdělávací aktivity v rámci vnějších vzdělávacích institucí.

Str. 1 - plnil

Speciálně výchovné aktivity zaměřené na oblast příčin a důsledků páchaní TČ :

Odsouzený nezapojen do speciálně výchovných aktivit z důvodu toho, že mu nebyly ve stanoveném programu zacházení stanoveny. Odsouzený využívá pravidelně pohovory s kmenovým vychovatelem věznice.

Zájmové aktivity:

Zdravý životní styl – aktivní účast.

Utváření vnějších vztahů:

Odsouzený udržuje nepravidelný vnější kontakt s rodinnými příslušníky a přáteli formou: návštěv a telefonu.

Hodnocení vnějších projevů chování a dodržování stanovených povinností a další relevantní informace:

Odsouzený v hodnotícím období dodržoval právní normy upravující výkon trestu odnětí svobody. Respektuje autoritu pracovníků věznice a plní jejich pokyny. Interpersonální vztahy se spolu odsouzenými jsou bezkonfliktní. Pořádek ve svých osobních věcech udržuje na požadované úrovni. Dbá na osobní čistotu a hygienu. Odsouzený zařazen do 2. prostupné skupiny vnitřní diferenciaci. Odsouzenému nebude navržena změna prostupné skupiny vnitřní diferenciaci. Odsouzený nebyl v průběhu hodnotícího období kázeňsky trestán. Odsouzený byl v průběhu hodnotícího období 2x odměněn. Odsouzený nespolupracuje s probační a mediační službou. Odsouzený nespolupracuje s žádnou nevládní organizací. Odsouzený se staví sebekriticky ke své trestné činnosti a uznává svou vinu. Odsouzený splácí své finanční pohledávky.

Doporučení do dalšího období:

Vytvořit si podmínky pro udělení kázeňské odměny, zapojit se do úklidových prací v oddíle.

Změna míry vnějších nebo vnitřních rizik:

V hodnotícím období nedošlo ke změně míry vnějších nebo vnitřních rizik.

Aktualizace programu zacházení:

Aktualizace není potřebná, stanovený program zacházení je aktuální

Vyjádření speciálního pedagoga k PZ:

– Projednána aktualizace stanoveného PZ – ponechán v platnosti.

sh. 2 plus

Příloha III: Vyhodnocení programu zacházení - neplnil

Vyhodnocení: programu standardního zacházení
od: 06.01.2023 do: 06.04.2023
Jméno, příjmení: [REDAKCE]
narozen: [REDAKCE]
oddíl: [REDAKCE]
typ věznice: s ostrahou
stupeň zabezpečení oddělení s vysokým stupněm zabezpečení

Odsouzený v průběhu hodnotícího období umístěn na těchto oddílech: [REDAKCE]
Odsouzený v průběhu hodnotícího období nebyl umístěn na krizovém oddíle.

Návrhy praktických kroků (cílů) vedoucí k řešení problémových oblastí odsouzeného (kriminogenní potřeby):

Důsledným dodržováním společenských norem a předpisů upravujících VTOS posilovat osobní odpovědnost.

Pracovat na sebevýchově - zdrženlivosti, Příkladně si plnit všechny povinnosti vyplývající ze ZVTOS a VŘV

- aktivně si vytvářet náhled na svá provinění
- udržení důležitých sociálních vazeb
- aktivním přístupem k výkonu trestu a zapojením do řízených aktivit PZ si vytvořit podmínky pro podmíněné propuštění
- vytváření podmínek pro samostatný způsob života a plynulý návrat do společnosti po skončení VTOS

- aktivní nácvik sebe obslužných činností

- aktivní účasti na vzdělávacích a zájmových aktivitách čerpat vědomosti a informace o aktuálním dění v naší společnosti-nové zákony, atd. - vlastní iniciativa při řešení úkolů spojených s koncem VTOS

- navázat dle potřeby kontakt s příslušnými úřady, event. sociálním kurátorem za účelem zprostředkování zaměstnání a dalších náležitostí sebeovládání a domýšlení důsledků trestného jednání s cílem snižování rizika recidivy páchaní trestné činnosti.

Zapojením do pracovních a brigádnických činností posilovat pracovní návyky a upevňovat smysl pro povinnost.

Udržet kontakty se sociálním zázemím.

Cíle programu standardního zacházení odsouzený v hodnotícím období neplnil.

Odůvodnění:

Odsouzený kázeňsky trestán, v oddíle pasivní, nezapojen, nepodílí se na úklidových pracích na oddíle.

Pracovní aktivity:

Odsouzený projevuje zájem o pracovní zařazení. Odsouzený zaměstnán od 25.01.2023 na pracovišti: MEA Metal Applications s.r.o.. Na pracovišti je hodnocen bez připomínek. Odsouzený se nezapojuje do volnočasových pracovních aktivit ve prospěch věznice. Odsouzený do pracovní terapie nezapojen z důvodu toho, že mu nebyla ve stanoveném programu zacházení stanovena.

Vzdělávací aktivity:

organizované ŠVS:

Odsouzený nezapojen do vzdělávací aktivity organizované ŠVS z důvodu toho, že mu nebyla ve stanoveném programu zacházení stanovena.

vedené zaměstnanci věznice:

Odsouzený nezapojen do vzdělávací aktivity vedené odbornými zaměstnanci věznice z důvodu jeho nezájmu.

vlastní (korespondenční kurzy v síti SŠ a VŠ):

Odsouzený z vlastní iniciativy nezapojen do žádné vzdělávací aktivity v rámci vnějších vzdělávacích institucí.

Speciálně výchovné aktivity zaměřené na oblast příčin a důsledků páchaní TČ :

Odsouzený nezapojen do speciálně výchovných aktivit z důvodu toho, že mu nebyly ve stanoveném programu zacházení stanoveny. Odsouzený využívá nepravdělně pohovory s kmenovým vychovatelem věznice.

Zájmové aktivity:

Odsouzený nezapojen do zájmových aktivit z důvodu naplněné kapacity probíhajících aktivit.

Utváření vnějších vztahů:

Odsouzený udržuje nepravdělný vnější kontakt s rodinnými příslušníky a přáteli formou: dopisů a telefonu.

Hodnocení vnějších projevů chování a dodržování stanovených povinností a další relevantní informace:

Odsouzený v hodnotícím období dodržoval právní normy upravující výkon trestu odnětí svobody. Respektuje autoritu pracovníků věznice a plní jejich pokyny. Interpersonální vztahy se spolu odsouzenými jsou bezkonfliktní. Pořádek ve svých osobních věcech udržuje na požadované úrovni. Dbá na osobní čistotu a hygienu. Odsouzený zařazen do 2. prostupné skupiny vnitřní diferenciaci. Odsouzenému nebude navržena změna prostupné skupiny vnitřní diferenciaci. Odsouzený byl v průběhu hodnotícího období 1x kázeňsky trestán. Odsouzený nebyl v průběhu hodnotícího období odměněn. Odsouzený nespolupracuje s probační a mediační službou. Odsouzený nespolupracuje s žádnou nevládní organizací. Odsouzený se staví sebekriticky ke své trestné činnosti a uznává svou vinu. Odsouzený splácí své finanční pohledávky.

Doporučení do dalšího období:

Dodržovat ZVTOS, VŘV a ČRD. Být aktivní v činnostech na oddíle. Vytvořit si podmínky pro zhlazení kázeňského trestu.

Změna míry vnějších nebo vnitřních rizik:

V hodnotícím období nedošlo ke změně míry vnějších nebo vnitřních rizik.

Aktualizace programu zacházení:

Není potřeba aktualizovat stanovený program zacházení.

Vyjádření speciálního pedagoga k PZ:

– Projednána aktualizace stanoveného PZ – ponechán v platnosti.

Příloha IV: Dotazník

Dotazník

Dobrý den, tímto bych Vás chtěla požádat, zda byste mi vyplnili krátký anonymní dotazník. Tohle šetření bude využito pouze ke zpracování bakalářské práce na téma Program zacházení s odsouzenými ve Věznici Plzeň se zaměřením na volnočasové aktivity.

Moc Vám děkuji za Vaši vstřícnost a čas.

- 1) Kolik Vám je let?
  - a) 20 a méně let
  - b) 21 – 30 let
  - c) 31 – 40 let
  - d) 41 – 50 let
  - e) 51 a více let

- 2) Jaký je Váš rodinný stav?
  - a) Svobodný
  - b) Ženatý
  - c) Rozvedený

- 3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
  - a) Základní
  - b) Střední bez maturity (vyučen)
  - c) Střední s maturitou
  - d) Vyšší odborné
  - e) Vysokoškolské

- 4) Po kolikáté jste ve výkonu trestu?
  - a) Poprvé
  - b) Podruhé
  - c) Potřetí
  - d) Vícekrát

- 5) Co je pro Vás prioritou v programu zacházení?
  - a) Pracovní aktivity
  - b) Vzdělávací aktivity
  - c) Speciálně výchovné aktivity
  - d) Zájmové aktivity
  - e) Oblast utváření vnějších vztahů

- 6) Odůvodněte stručně výběr odpovědi v otázce číslo 5
Popletit si sluhů
.....
.....

- 7) Jste pracovně zařazený?
  - a) Ano
  - b) Ne

- 8) Pokud jste na otázku číslo 7, odpověděli **ANO**, že jste pracovně zařazený, co Vás motivuje k zaměstnání?
Trest utíká rychle
.....
.....

- 9) Byl jste seznámen při nástupu s nabídkou volnočasových aktivit ve věznici Plzeň?
  - a) Ano
  - b) Ne
  - c) Nevím

10) Účastníte se volnočasových aktivit ve věznici Plzeň?

- a) Ano
- b) Ne

11) Pokud jste na otázku číslo 10, odpověděli **ANO**, jakých volnočasových aktivit se účastníte raději?

- a) Vzdělávacích
- b) Zájmových

12) Jaké volnočasové aktivity jsou Vám k dispozici? (můžete vybrat více možností)

- a) Sportovní
- b) Rukodělné práce
- c) Akvaristické
- d) Teraristické
- e) Vaření
- f) Keramické
- g) Výtvarné
- h) Společenské hry
- i) Výuka cizích jazyků
- j) Jiné (napíšte) ..... *čtenářský kroužek*

13) Jakých aktivit se Vy konkrétně zúčastníte, napište:

..... *čtenářského kroužku* .....

14) Jste spokojeni s nabídkou aktivit ve Věznici Plzeň?

- a) Ano
- b) Ne

15) Pokud jste na otázku číslo 14, odpověděli **NE**, že nejste spokojeni s nabídkou, co byste změnili nebo jaké aktivity byste například přidali, napište:

.....
.....
.....

16) Kolik hodin týdně se věnujete volnočasovým aktivitám?

- a) 1 hodinu
- b) 2 – 3 hodiny
- c) 4 – 6 hodin
- d) Více než 6 hodin
- e) Nevěnuji se vůbec

17) Budete pokračovat v aktivitách po opuštění věznice?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

18) Jste spokojeni s přístupem personálu ve Věznici Plzeň?

- a) Ano
- b) Ne

19) Pokud jste na otázku číslo 18, odpověděli **NE**, že se Vám něco nelíbí, co byste změnili, napište:

.....
.....
.....

Příloha V: Žádost

Nikola Hásová, DiS.

Skočice 153

334 01 Přeštice

Vrchní rada

Plk. Mgr. Drahošlav Červinka

Ředitel Věznice Plzeň

Plzeň 5. února 2024

Žádost o povolení realizace průzkumu u odsouzených a využití informací od odborných zaměstnanců Věznice Plzeň

Vážený pane řediteli,

Tímto Vás žádám o povolení realizace průzkumu (dotazníkovým šetřením) u odsouzených ve Věznici Plzeň a zároveň využití informací od odborných zaměstnanců Věznice Plzeň. Obdržené informace využiji při tvorbě bakalářské práce na téma „Program zacházení s odsouzenými ve Věznici Plzeň se zaměřením na volnočasové aktivity“ na Vysoké škole evropských a regionálních studiích, z. ú. v Českých Budějovicích.

Předem děkuji za vyhovění a kladné vyřízení mé žádosti.

S pozdravem

Nikola Hásová, DiS.

Vyjádření: povoluji / nepovoluji

05-03-2024

Vrchní rada
plk. Mgr. Drahošlav ČERVINKA
ředitel Věznice Plzeň

